

#NIETGAYGENOEG, DE WERKINSTRUCTIE

EN DE BEOORDELING VAN LHBTI-ASIELZOEKERS

IN LHBTI-ZAKEN

Krassen op je ziel

LGBT ASYLUM SUPPORT JULI 2018

Stichting LGBT Asylum support zet zich breed in voor LHBTI (lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en interseksuele) asielzoekers in Nederland en werkt nauw samen met diverse LHBT belangenorganisaties in Nederland om zo niet alleen een vangnet maar ook een gids te zijn. De Stichting is afhankelijk van giften.

IBAN NL47 TRIO 0212 4621 72

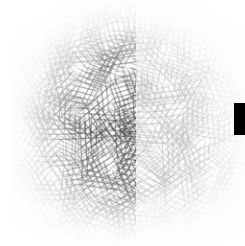
KvK-nummer 65463269

www.lgbtasylumsupport.nl

www.facebook.com/LGBT-Asylum-Support

info@lgbtasylumsupport.nl

INHOUDSOPGAVE

5 VOORWOORD

7 BEOORDELING VRAGEN WERKINSTRUCTIE

11 VERHALEN EN VISIE VAN DRIE AFGeweZEN LHBTI-ASIELZOEKERS

RIAN (IRAK) MET ZIJN NEDERLANDSE PARTNER RICHARD

HENRY (NIGERIA)

SERCAN (TURKIJE)

21 VISIE EN ANALYSE VANUIT VIJF ADVOCATEN

ERIK HAGENAARS, JANS & HAGENAARS ADVOCATEN, AMSTERDAM

HARRY JEURING, ADVOCATENKANTOOR ZUIDHORN, ZUIDHORN

BRIAN LIT, ALT ADVOCATEN VREEMDELINGENRECHT ADVOCATEN, AMSTERDAM

MONIQUE VERDONER, VERDONER ADVOCATUUR, AMSTERDAM - TER APEL

INGE ZUIDHOEK, NOORDERHUIS ADVOCATEN, GRONINGEN

35 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN WERKINSTRUCTIE

BIJLAGEN

'KUNT U DAT MOMENT EENS BESCHRIJVEN?'

EEN ANALYSE VAN DE INTERVIEWMETHODE VAN DE IND IN LHBTI-ZAKEN

DRS. JOSÉ W.M. RENKENS, CULTUURPSYCHOLOOG EN WERKZAAM ALS DOCENT AAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN EN AAN DE HOGESCHOOL ARNHEM EN NIJMEGEN

'NOT GAY ENOUGH'

CONFLICTING EXPECTATIONS AND EXPRESSIONS OF THE SEXUAL IDENTITY OF LGBT-REFUGEES IN GETTING ACCESS IN THE DUTCH ASYLUM PROCEDURE

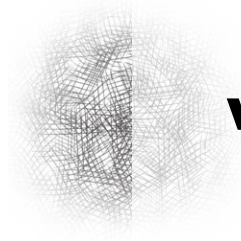
DUNYA VEENHOF, MASTER THESIS: CONFLICT RESOLUTION & GOVERNANCE

MET DANK AAN

Armin Ahmadi en Jan van Stralen voor ondersteuning

Mireille Sampimon voor redigeren van teksten,

Oranje Fonds.

VOORWOORD

Krassen op je ziel

Sinds tweeënhalf jaar staat LGBT Asylum Support vele LHBTI-asielzoekers bij die door IND als ongeloofwaardig gezien worden. Niet Gay Genoeg werd niet alleen de naam van een petitie die in september 2017 werd aangeboden, maar ook een begrip. Tv-programma's als Lekker Laat van Paul de Leeuw en onlangs Spuiten en Slikken besteedden aandacht aan het groeiende probleem van homoseksuele asielzoekers die uitgezet dreigen te worden. LGBT Asylum Support maakte politici alert en schudde belangenorganisaties wakker. Zoals Amnesty International rondom Tsjetjenië en COC Nederland dat onlangs met een wetenschappelijk rapport kwam dat werkelijk als een mijlpaal gezien kan worden en alle LHBTI-asielzoekers en hun advocaten ondersteunt.

LHBTI-asielzoekers die vaak als eenling naar Nederland komen en hier bescherming zoeken, komen na een negatieve beoordeling door de IND vaak in een zwart gat terecht. Zij dachten zich juist goed verklaard te hebben gedurende de interviews. En de IND ervan overtuigd te hebben dat zij homoseksueel zijn en op basis daarvan asiel aanvragen.

LGBT Asylum Support staat vaak als getuige-deskundige LHBTI-asielzoekers bij in rechtszaken die volgen op deze afwijzing. Zo ook Henry: homoseksueel en afkomstig uit Nigeria. Ruim vier jaar in procedure en vier jaar levend in onzekerheid. Zal hij teruggestuurd worden naar een land waar de doodstraf staat op homoseksualiteit?

Henry is iemand met krassen op zijn ziel, schreef een hoogbejaarde vriendin over hem in een supportbrief om zijn gestelde homoseksualiteit te ondersteunen. Een vriendelijke, oude dame waar Henry op therapeutische basis de tuin voor bijhield, om zo zijn leven nog enigszins structuur en nut te geven. Ze overleed onlangs.

De titel voor dit rapport hebben we als eerbetoon ontleend aan haar brief. Ze omschreef haarscherp Henry's noodkreet om erkend te worden als LHBTI-asielzoeker. Maar net als vele andere ondersteunende verklaringen, waaronder het pleidooi van LGBT Asylum Support, veranderde deze brief niets in het besluit van de rechtbank. Die volgde de uitspraak van de IND. Henry is volgens de IND ongeloofwaardig als homoseksuele asielzoeker. Hij is daarmee hetero totdat het tegendeel bewezen is.

De beoordeling van LHBTI-asielzoekers is zeer moeilijk en zeer complex. Alle aanvragen zijn verschillend. En er is niet één methode die honderd procent kan uitsluiten dat er fake vluchtelingen worden toegelaten en LHBTI-

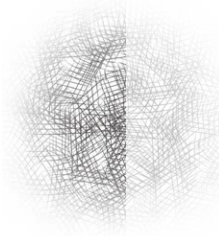
asielzoekers die wel degelijk LHBTI zijn onterecht worden afgewezen. Bovendien is de beslissing per definitie ook een politieke beslissing.

Met de beweging Niet Gay Genoeg heeft de NGO LGBT Asylum Support het aangedurfd om de strijd via een petitie de strijd aan te gaan met het hoge aantal afwijzingen van asielzoekers die zij wel geloofwaardig acht als L, H, B, T of I. Op basis daarvan heeft D66 namens de coalitiepartijen een motie opgesteld die in november 2017 in de Tweede Kamer werd aangenomen. Daarmee lag vast dat de werkinstructie veranderd moet worden en dat de basisbegrippen ‘proces van bewustwording’ en ‘zelfacceptatie’, net als het meenemen van bewijzen door derden, als criteria opnieuw getoetst moeten worden.

Immers alles draait om geloofwaardigheid en zoals Henry onlangs op tv omschreef: “Het staat niet op mijn voorhoofd geschreven.” Het gaat om het innerlijk. De angst om daarin ontdekt te worden en om over die angst heen te komen om je ziel te durven laten zien. Een ziel vol krassen.

Het gaat echter ook over een systeem dat die krassen moet kunnen ontdekken. Want naast Henry zijn er vele anderen die soortgelijke krassen dragen. Zoals de Irakese Rian en zijn Nederlandse partner Richard. Een gerespecteerd, verloofd, samenwonend Zeeuws homokoppel. Ook in deze zaak blijft de IND volhouden dat Rian ongeloofwaardig is en daarmee automatisch ook zijn partner. Ondanks vele ondersteuningsbrieven die familieleden, naaste vrienden en zelfs burens schreven. Die worden niet geaccepteerd als bewijsmateriaal. En daarmee plaatst IND zich buiten de realiteit.

In dit rapport komen verklaringen van LHBTI-asielzoekers en hun advocaten naar voren. Voorbeelden van zaken waarin die krassen niet herkend zijn en de asielzoekers door de IND als ongeloofwaardig LHBTI gezien worden. Met dit rapport doen we een appél op staatsecretaris Mark Harbers, Ministerie van Justitie en Veiligheid, de huidige werkinstructie 2015-09 te herzien. Zodat deze mensen een eerlijke kans krijgen op asiel, zich veilig kunnen voelen en de krassen op hun ziel - voor zover dat mogelijk is - eindelijk kunnen helen.

BEOORDELING VRAGEN

WERKINSTRUCTIE

Sinds twee jaar is LGBT Asylum Support actief middels petitie, Kamervragen, tv-uitzendingen en media om de werkinstructie 2015-09 aangepast te krijgen. Aanleiding hiervoor zijn de vele afgewezen zaken waarin de IND LHBTI-asielzoekers als ongeloofwaardig bestempeld. Onder de inmiddels ingeburgerde term 'NietGayGenoeg' is er een breed gedragen beweging ontstaan die ziet dat er absoluut noodzaak is tot verandering van de werkinstructie. We zien in de zaken die we naar voren gebracht hebben, fouten in de beoordeling van de LHBTI-asielzoeker die in beginsel terug te leiden zijn naar veelal het Nader Gehoor.

Voor dit rapport heeft LGBT Asylum Support de vragenlijst gebruikt van de IND die op social media en tussen vluchtelingen onderling circuleert en gebruikt wordt voor het Nader Gehoor. LGBT Asylum Support heeft de laatste twee jaar tientallen gehoren gelezen en op basis van ervaring deze vragenlijst beoordeeld. Daarnaast zijn we in de gelegenheid gesteld door de IND om verschillende gehoren bij te wonen en daarin de LHBTI-asielzoekers te ondersteunen. Ook die opgedane kennis komt in deze beoordeling terug. In onderstaande opsomming geven we puntsgewijs commentaar op de thema's die IND volgens de werkinstructie gebruikt tijdens het Nader Gehoor.

Algemeen

Uit alle ervaring die wij tot dusver opgedaan hebben, verbaast het ons dat bij interviews geen (geluids)opnames gemaakt worden zodat de LHBTI-asielzoeker naderhand, mochten er fouten zijn ontstaan door of de tolk of door de gehoorbeambte van IND, daar op terug kan vallen met deze opname. Veelvuldig komen we tegen dat tolken voor homoseksuelen in interviews als aanduiding scheldwoorden gebruiken, wat erg intimiderend en negatief werkt op de LHBTI-asielzoeker die in vertrouwen zijn of haar levensverhaal vertelt.

Verschillende tolken hebben dan ook een achterstand op LHBTI-terminologie of een vooringenomen houding naar LHBTI-asielzoekers. Stuitend is zo de opmerking die we doorgestuurd kregen van een advocaat waarbij het gehoor in Den Bosch plaatsvond en waarbij de tolk achteraf meldde: "Ik walg van deze mensen maar ik doe mijn werk." In een ander interview waarbij wij aanwezig waren, staakte halverwege het Nader Gehoor uit frustratie van de tolk die de termen 'vriend', 'partner' of 'vaste vriend' niet begreep. Door die frustratie was deze tolk gedurende het interview zeer intimiderend en opvallend nadrukkelijk waardoor betrokken LHBTI-asielzoeker zich onderdrukt en hulpeloos voelde.

Thema 1: Privéleven, gezin en godsdienst

In dit verband worden de persoonlijke ervaringen van de asielzoeker besproken in relatie tot zijn/haar seksuele geaardheid.

Bij dit thema wordt voornamelijk gesproken over het proces van bewustwording en zelfacceptatie en vooral de momenten waarop dit plaats zou moeten vinden.

Niet alleen kan dit voor iedereen verschillend zijn, beide begrippen zijn louter vanuit een Westerse visie gericht op LHBTI en beredeneren niet vanuit de situatie in het land van herkomst. Het proces van bewustwording is een langzaam en voortdurend proces waar geen moment aan gekoppeld kan worden, waar dus ook

niet naar gevraagd kan en mag worden. Het is een subjectieve beoordeling waar geen meetlat op te leggen is en bij een ieder verschillend zal zijn. Zonder enige uitleg is het begrip uiterst vaag wat hiermee bedoeld wordt.

Het begrip 'zelfacceptatie' kan louter plaatsvinden als niet alleen het begrip uitgelegd wordt maar ook zal het voornamelijk plaatsvinden in een land dat als veilige omgeving ervaren wordt. Het is echter een volledig Westers begrip, gekoppeld aan een coming out die in homofobe landen niet denkbaar is.

Thema 2: Relaties in het verleden en heden

In dit verband worden vragen gesteld over eerdere en vroegere relaties.

Bij dit thema wordt slechts eenzijdig en stereotype beoordeeld vanuit de situatie dat een asielzoeker een relatie zou moeten hebben terwijl het ook aannemelijk is dat in homofobe landen de asielzoeker geen of nauwelijks een relatie heeft. Ook geeft de IND hier te vaak in aan dat het stellen van het hebben van slechts één relatie, te weinig overtuigend is. Er moet echter gekeken worden vanuit de situatie van de asielzoeker waarbij alleen al het aangaan van een relatie risicovol is.

Bovendien zou de IND niet moeten kunnen tegenwerpen als de asielzoeker louter homoseksualiteit beziet als het hebben van seks met iemand van hetzelfde geslacht en gezien de homofobe omgeving, diepere gevoelens niet heeft kunnen ontwikkelen. Ook hier zien we dat dit louter vanuit een Westerse visie op homoseksualiteit beoordeeld wordt aangezien er niet die omgeving is waarin deze gevoelens ontwikkeld kunnen worden.

Evenzo zou de IND niet mogen tegenwerpen dat bij een gestelde bisexualiteit met als achterliggende gedachte dat na inwilliging van de aanvraag het daarmee automatisch gevolg het nareizen van familieleden, bij voorbaat al de beoordeling van de geaardheid beïnvloedt en daarmee de algehele geloofwaardigheid.

Thema 3: Familie en vrienden

In dit verband worden vragen gesteld over familie en vrienden in relatie tot het wel of niet delen van de gestelde homoseksualiteit.

De IND mag niet vragen om concrete bewijzen van familieleden die nog niet op de hoogte gesteld zijn. Na een langdurig proces van angst om herkend te worden, gaat het hier om een ernstige vrees voor alle consequenties en risico's die gevolg kunnen zijn van het naar buiten komen van dit geheim voor familie en vrienden. Daarbij spelen vaak patriarchale systemen een onderdrukkende rol. Vaak weet de LHBTI-asielzoeker dat de sociale druk vanuit maatschappij en familie om bijvoorbeeld onder diezelfde druk te moeten huwen, zo groot is en de gevolgen van afwijzing vooraf al bekend zijn, om voordat het geheim geopenbaard wordt, er geen enkele andere keuze is dan te vluchten.

Onderwerp 4: Homoseksuele contacten in het land van herkomst

In dit verband worden vragen gesteld over de aanwezige kennis die iemand heeft over de sociale en politieke aspecten van een homoseksuele gemeenschap.

De IND moet in dit verband terughoudend te zijn als de asielzoeker de ontmoetingsplaatsen van homoseksuelen niet kent of geen enkel contact durft te leggen met LHBTI-organisaties. Het gaat hier om stereotypering dat homoseksuelen promiscue zijn en dus deze locaties zouden moeten weten. Wel kan zwaarwegend worden meegewogen hoe iemand verklaart vanuit zijn sociale context, hoe de verhouding is tot de culturele omgeving, de persoonlijke interactie gekoppeld aan het psychologisch profiel van de LHBTI-asielzoeker.

In dit kader behoort de IND te vragen naar het gebruik van sociale media / apps waarmee tegenwoordig LHBTI overal ter wereld met elkaar in contact staan.

Thema 5: Contact of kennismaking met homoseksuele groepen

In dit verband worden vragen gesteld over de kennis die iemand heeft van de LHBTI-organisaties in zijn land van herkomst.

De IND moet in dit verband geen twijfel hebben over de gestelde seksualiteit als er geen contact is met een LHBTI-organisatie in het land van herkomst of in Nederland. Tal van factoren liggen hieraan ten grondslag. Zoals: onbetrouwbaarheid en onbereikbaarheid in het land van herkomst, als ook in Nederland zoals afgelegen AZC-locaties in combinatie met het ontbreken van financiële middelen om LHBTI-gerelateerde bijeenkomsten bij te wonen. Daarnaast is ook niet elke in Nederland wonende LHBTI lid van COC.

Thema 6: Contact met homoseksuelen in Nederland

In dit verband worden vragen gesteld over contacten met homoseksuelen en LHBTI-gemeenschappen in Nederland.

De IND moet in dit verband rekening houden dat niet elke LHBTI-asielzoeker direct naar steden kan en wil gaan zoals Amsterdam, waar grote netwerken van LHBTI zijn. Ook dit is een stereotype benadering. Echter hier zouden meer mogelijkheden gecreëerd moeten worden waardoor bij aanmeldcentra LHBTI-asielzoekers sneller in contact kunnen komen met LHBTI-organisaties. Ons advies is om dat niet bij COC Nederland neer te leggen gezien de afgewezen aanvragen die bij ons vervolgens binnen komen. Zie lijst met voorstellen en aanbevelingen.

Wat binnen dit verband echter wel belangrijk is en niet in de vraagstelling naar voren komt, is dat met en door deze contacten met LHBTI-organisaties de LHBTI-asielzoeker zijn coming out in vrijheid kan beleven wat aantoont hoe belangrijk deze netwerken zijn. Maar ook dat deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten aantoont hoe de LHBTI-asielzoeker gebruik maakt van deze netwerken. Dit onderdeel, zowel in de vorm van ondersteuning van brieven door LHBTI-organisaties, moet dan ook veel zwaarder meewegen omdat het het onderdeel vormt waarin een geheim gehouden identiteit eindelijk in vrijheid geuit kan worden. Het zijn de bevindingen die LHBTI-organisaties vastleggen die een veel breder beeld vormen dan drie interviews door de IND.

De IND moet in dit verband vragen over gay-bars achterwege laten en specifiek onderzoek hierin doen hoe LHBTI-personen in Nederland elkaar ontmoeten, zoals apps en social media.

Thema 7: Kennis van de Nederlandse situatie

In dit verband worden vragen gesteld over bepaalde kennis over de status van LHBTI in Nederland die de asielzoeker kan hebben opgedaan door contacten met de LHBTI-gemeenschap, of door persoonlijke ervaring of onderzoek.

In dit verband is de ligging van de AZC's ten opzichte van netwerken van LHBTI-gemeenschappen doorslaggevend en bepalend. Echter lang niet overal heeft de LHBTI-asielzoeker hier gelegenheid voor en die gelegenheid wordt ook niet actief voor schakelpartner COA verstrekt. Tevens is dit thema te afhankelijk van de psyche van de LHBTI-asielzoeker

Thema 8: Discriminatie, repressie en vervolging in het land van herkomst

In dit verband worden vragen gesteld over angst voor vervolging om als homoseksuel terug te keren naar land van herkomst.

Beide thema's 8 en 9 hebben overlappingen gezien de focus ligt op de beleving in het land van herkomst. De vraag "Wat gebeurt er met u als homoseksueel als u terugkeert naar uw land van herkomst?", is gebaseerd op een stereotype gedrag. Alsof alsof elke LHBTI-asielzoeker als zodanig herkenbaar is maar ook als zodanig daaraan uitdrukking zou willen geven. IND moet zich realiseren dat de LHBTI-asielzoeker louter vanuit een denkproces gekoppeld aan LHBTI kan redeneren als onlosmakelijk onderdeel. Homoseksualiteit is geen keuze maar een identiteit.

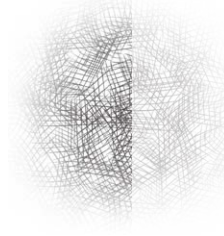
Veel vragen zoals "Waaruit bestaat de discriminatie van homoseksuelen in uw land van herkomst?", zijn afhankelijk van het feit in hoeverre iemand toegang kon krijgen tot beschikbare informatie en betrouwbare bronnen in het land van herkomst en afhankelijk van sociale herkomst maar ook opleidingsniveau.

De IND behoort landeninformatie up-to-date te houden.

Thema 9: De toekomst

In dit verband worden vragen gesteld over de angst om uitdrukking te geven aan homoseksualiteit wanneer er geen andere keuze is dan terug te keren naar uw land van herkomst.

Er wordt door IND louter gekeken naar een doorlopen en wellicht afgerond proces waarin de LHBTI-asielzoeker zichzelf als homoseksueel beschouwt. Voor velen is dat proces nog maar net begonnen. De vraagstelling zou hier echter gebaseerd moeten zijn op de onveiligheid in het land van herkomst.

VERHALEN EN VISIE VAN DRIE AFGeweZEN LHBTI-ASIELZOEKERS

RIAN (IRAK) MET ZIJN NEDERLANDSE PARTNER RICHARD, BIJNA DRIE JAAR IN PROCEDURE, IN AFWACHTING HogER BEROEP, SAMENWONEND

Het verhaal van Richard, partner van Rian

De vraag om op te schrijven wat de procedure van Rian allemaal met ons deed, heb ik eerst eens goed op me laten in werken. Eigenlijk doet dat heel veel met je. Zo veel dat je het eigenlijk niet eens beseft, omdat het te veel is. Ik zal toch proberen een paar dingen op te schrijven die Rian/wij/ik voelen, nog steeds meemaken en waar we veel over praten.

De tweede afwijzing van Rian was al een domper en niet te beseffen, niet voor hem en niet voor mij. Wij hadden er in onze ogen alles aan gedaan om te bewijzen dat hij gay is; foto's, brieven, bankafschriften, WhatsApp-geschiedenis, waterverbruik en een kostenoverzicht. Zoveel bewijs en dan een afwijzing krijgen. Ik dacht: "Is dit Nederland, mijn land waar ik al 40 jaar woon?" Voor Rian was dit nog erger, want die bleef zweven tussen leven en dood. Want zo is het gewoon: een nee van de IND betekent dat hij dood is of de illegaliteit in gaat (en wat heb je dan voor leven?).

Wij hebben toen toch de positiviteit gevonden om weer verder te vechten, ook al is dat zwaar. Zeker voor Rian omdat hij niet precies weet wat er gebeurt en wat er besproken wordt. Hij hangt dan heel erg aan mij en stelt alle vragen aan mij. Wat compleet logisch is, maar wat ook zwaar is voor mij om alles uit te leggen in juridische termen en moeilijke zinnen. Veel gesprekken gehad met zijn advocaat, zowel live als telefonisch, zodat we het hoger beroep in konden gaan. Het duurt zo lang en ik vind het mensonterend dat je een lief persoon zo lang in onzekerheid kan laten zitten over leven en dood.

Het heeft veel met mij gedaan, zowel psychisch maar ook lichamelijk. Ik begon mezelf ook steeds meer af te vragen wat een verschrikking is dit! Zo zit niet allen Rian, maar nog duizenden andere mensen.

Wat ik bij Rian zag, was dat hij de hoop meer en meer verloor en er begonnen frustraties te komen. Wat logisch is. We kregen vaker woorden/ruzie, maar het gevoel ebde ook weg tussen mij en hem omdat gewoon alles onzeker wordt. Na veel gepraat, elkaar vasthouden en hem steunen toch alle moed bij elkaar geraapt en doorgedaan.

De dag van de rechter kwam steeds dichterbij en we werden steeds nerveuzer omdat de media zich er natuurlijk ook mee aan het bemoeien waren en mij allemaal vragen begonnen te stellen en interviews bij ons thuis kwamen houden.

Wat mij goed deed, is dat er veel mensen die dag meegingen met ons naar de rechtbank in Amsterdam. Al heeft Rian van de heenweg niet veel meegekregen omdat hij zo gestrest was. Ik heb iemand nog nooit zoveel stress zien hebben.

Na tien weken spanning zowel bij hem als bij mij waren we onszelf aan het vermaken in de Intratuin. We hadden een positief gevoel en je zag Rian ook veranderen. Hij was blij, wat makkelijker tegen mij, zichzelf maar ook andere mensen. Hij was vrolijk en relaxed ook al hadden we nog in ons achterhoofd: het kan nog steeds nee zijn. Tot het belletje van zijn advocaat kwam terwijl we in de Intratuin liepen, de rechter had JA gesproken. We zijn nog net niet de Intratuin uitgerend maar dat scheelde niet veel, onze blijdschap kon niet op.

Een paar weken later, we zaten ontspannen in CenterParcs te genieten van een welverdiend weekje vakantie kwam de advocaat met de mededeling dat de IND in hoger beroep ging, wat eigenlijk als donderslag bij heldere hemel kwam.

Nu zijn we nog steeds aan het wachten wat Rian moe maakt en hem veel stress en frustraties geeft. Ook merk je dat onze relatie onder druk staat van dit alles omdat hij een kort lontje krijgt van het wachten.

Wat ik niet begrijp: wat moet je nu nog meer aanvoeren als bewijs om te bewijzen dat je homo bent? Ik als trotse Nederlander begrijp niet wat er gebeurt.

Het verhaal van Rian, partner van Richard

Toen ik in Nederland kwam, dacht ik: ik ben opnieuw geboren, hier accepteren ze homo's. Het is hier niet zoals in Irak, dat je ziek bent en wordt vermoord. Je hebt organisaties in Nederland die homo's helpen. Ik was verrast door de acceptie van homo's in Nederland. Je hebt hier gay bars, discotheken, de Regulierdwarsstraat. Dit had ik nog nooit gezien en mezelf niet kunnen voorstellen. Je kan hier alles zijn, lesbisch, gay en transgender, ze respecteren het allemaal. Je kan hier als homo vrij zijn en een normaal leven leiden. Je kan hier een relatie hebben, trouwen, normaal naar je werk, je kan vrienden maken. Dit kon ik allemaal nooit in Irak omdat ze altijd zeiden: "Je bent net een "vrouw", je bent ziek, je moet dood." In Irak accepteerde mijn familie me niet, omdat ik "ziek" was. Nu heb ik mijn vriend Richard en zijn ouders zijn ook een beetje mijn ouders en ze accepteren mij gewoon zoals ik ben, dat is allemaal nieuw voor mij. Ook heb ik vrienden nu die mij accepteren zoals ik ben, dit heb ik nog nooit meegemaakt.

Toen ik naar Nederland kwam dacht ik zoveel. Ik wilde een goede toekomst. Ik ben slim, maar ze moedigden mij nooit aan om iets van mijn leven te maken omdat ik homo ben. Ik kan nu eindelijk zeggen dat ik trots ben op mezelf. Ik wil verder met mijn leven, naar mijn werk, Nederlands leren, vrienden maken. Ik vind het hier geweldig. Ik ben al een Nederlander op dit moment. Dit gevoel heb ik nog nooit ervaren en iedereen is normaal en zo lief en mensen spreken nooit slecht over homo's.

Ze moeten een verschil maken tussen homo's vanuit Irak en Nederland. Dit is anders tijdens het interview. In Irak praat je niet over dit soort dingen. In Irak ben je ziek als je dit soort gevoelens hebt, dus daarom uit je ze niet.

Je bent altijd bang als je gay bent in Irak want je hebt geen toekomst en bent in feite ten dode opgeschreven.

Het had fijn geweest als de IND na de eerste afwijzing nog een interview had gedaan. Misschien ook met mijn vriend die had kunnen beamen dat we al ruim een jaar samen waren. Waarom gaat de IND uit van een Facebook van mijn vriend waar "single" als status stond.

Na de eerst afwijzing hebben we zoveel bewijs gestuurd, zoals WhatsApp-verkeer, brieven, foto's, etc. Waarom denkt de IND dat mijn vriend hetero is? Als je op zijn Facebook-profiel kijkt, kan je duidelijk zien dat hij gay is. Ook zijn ouders beamen dit. Ik vond het ongelooflijk dat al dit bewijs zo van tafel werd geveegd. Ook vond ik het erg voor mijn vriend dat hij niet werd geloofd terwijl zijn ouders hem zo steunen.

Ik ben nu zo wanhopig en heb veel stress dat ik het niet meer weet. Ik heb zo mijn best gedaan en geniet zo van het normale leven hier dat ik kan zijn wie ik ben en niet bang hoeft te zijn.

Ze moeten niet naar kleren kijken, het stereotype gay zeg maar. Dit is namelijk niet altijd het geval. Ze moeten vragen hoe je daar leefde, of je veilig kunt zijn. Of je relaties hebt gehad en ook waarom je van mannen houdt.

Iedereen heeft andere gevoelens, sommige homo's zijn net vrouwen, sommigen hebben lichaamshaar, sommigen niet. Je moet vragen waarom je familie jou niet accepteert zoals je bent. Waarom moet je als homo vermoord worden. Ze moeten vragen of je relaties had daar.

Ik kan ook niet uitleggen wanneer ik mezelf bewust was dat ik homo ben. Als je een "relatie" aangaat is dat eigenlijk voor de seks, je kan nooit praten over gevoelens en zeggen dat je van elkaar houdt. Als klein kind deed ik weleens vrouwenkleren aan en gebruikte make-up. Maar is dat een bewustwordingsproces? Geen idee. Ik wist wel dat ik anders was, maar er werd nooit over homoseksualiteit gepraat dus dan ben je jezelf ook niet bewust. En kan je dat ook niet vertellen als je net zes maanden in Nederland bent, als je al 24 jaar leeft met bang zijn.

Wanneer accepteerde ik dat homo was? Dat heb ik niet gedaan. Ik was in Irak, dan denk je daar niet aan. Ik dacht alleen maar: "Ze maken me dood." En ik moest trouwen van mijn familie. Je steekt je kop in het zand en denkt dat het niet zo is.

Ik kon tijdens mijn interview natuurlijk niet goed vertellen wanneer ik geaccepteerd heb en wanneer ik mezelf bewust was wanneer ik homo ben/was omdat ik daar nooit over nadacht omdat iedereen zei dat ik ziek was en ze wilden mij vermoorden.

HENRY (NIGERIA), RUIM VIER JAAR IN ASIELPROCEDURE, MOMENTEEL IN AFWACHTING VAN BESLISSING DERDE PROCEDURE, GEEN RECHT OP OPVANG

Dear sir/madam,

Well it's very difficult for me to write about my experience in my procedure because it has affected my whole being as a human, my fundamental rights and mentally and physically shutdown.

Firstly I came to Netherlands on the 11th of February 2014 and right at the schipol I was stripped completely naked at the airport as if that was not enough, I was taken to a drug scanning machine and scan my whole body system with about 6 to 7 hours in detention while I came to Netherlands with valid visa.

To strip I Henry naked killed and shut me down physical and spiritually (No one from Netherlands will travel to Nigeria and the and be treated like that by Nigerian authorities and it will just end that way) that is what I will not forget about Netherlands in my whole life till I die.

Secondly I started my procedure after the end of the whole assault and humiliation from the authorities at the airport then I was taken to a detention centre where I have to proceed with my Asylum appreciation that's where I met my first lawyer and I explained my story to her and she looked at me and said to me that I don't look like a Gay, I asked her do you see it on my face or do they write it to everyone who is a Gay, then she brought another issue to cover up what she said and since that day I never received any good news from that lawyer for over 3 and half years my procedure was going up and down in her hands.

I let IND know whom I'm at the first day I came to Netherlands and is very disgusting and totally disgraceful that a Gay person like me who spent 4 years 4 months in the Azc Dronten is now homeless and move around on the streets like a rejected human being without out caring, being restless and confused if I'm really a human being or a spirit which no one can believe or understand or feel.

I came from a respectable, Christian and restricted background and culture which I grew up with a lot fears and 100% discipline that made it possible to hide every of our private life and you are not allowed to say your mind or how you feel about anything, you only live and be dying with your feelings because your parents and the older ones has final decision for you and they make choices for you.

These are why IND is suppressing me that I never explain my inner process very well with what I have passed through from my own parents and the society where I was born in.

I was not treated fairly from day one I step my foots in Netherlands and I'm so depressed about the situation but the most importantly is that I'm no more longer in danger of been killed or attacks by the society or any discrimination since I'm in Netherlands and I appreciate that very well.

I will have to stop here for now because it makes it difficult to talk or write about this in this very condition I'm at this moment in a restless mood, it makes me feel bad and lost as a human.

*Regards,
Henry O. Chikelu*

SERCAN (TURKIJE, KOERDISCH DEEL), RUIM EEN JAAR IN PROCEDURE, MOMENTEEL IN AFWACHTING VAN HOGER BEROEP

Beste Mevrouw / Meneer

Mijn naam is Sercan Ozmeral Op 16 April 2017 ben ik vanuit Istanbul/ Turkije naar uw land gekomen.

Al 14 maanden leef ik in de hoedanigheid van een asielzoeker in uw land. Ik schrijf u deze brief niet als een onderdaan van welk land dan ook, echter als een mens die op dit moment erg "hulpbehoevend" is. Ik ben op 04-03-1990 geboren in het Zuidoosten van Turkije en kom uit een zeer traditionele en conservatieve Koerdische familie en clan. Als homoseksuele man was mijn wens om geaccepteerd te worden en als een normaal mens te leven in het land waar ik ben geboren en opgetogen. In plaats van een normaal leven leiden, ben ik nu gedwongen om te overleven en te vluchten voor de dood. Als mens wilde ik niets anders dan "mijzelf zijn" in plaats daarvan was ik genoodzaakt te "verschuilen" voor mijn geaardheid. Jaren heb ik mijn geaardheid voor verscholen daar ik bang was om niet geaccepteerd te worden en zelfs gedood te worden. Mijn familie heeft echter altijd al een vermoeden gehad en zodoende heb ik altijd onderdrukt en angstig moeten leven binnen mijn familie.

De regerende Turkse overheid die het land met religieuze wetten regeert, is mij geenszins goedgezind geweest. Inherent hieraan heeft de Turkse maatschappij mij behandeld als uitschot. Naast deze verdrijvingen heb ik te maken met een familie die vanwege mijn seksuele geaardheid wil doden en als dat al niet genoeg is ben ik ook verplicht om de militaire dienst te vervullen. De laatst benoemde punten baren mij het grootste zorg.

Mijn familie die jarenlang een vermoeden had over mijn seksuele geaardheid heeft mij altijd onderdrukt. Voor mijn vertrek naar uw land ben ik gedwongen om met een onbekende vrouw te trouwen. Tegelijkertijd kon ik de al paar keer uitgestelde militaire dienst niet langer meer uitstellen en werd ik gedwongen om in dienstplicht te gaan. Ik werd gedwongen te trouwen met de dochter van een kennis van mijn familie. Mijn familie die mij jarenlang heeft onderdrukt geloofde door dit te regelen van al hun problemen af te komen en de familie eer te redden. Ik kon dit alles niet langer meer verdragen en had geen ander keus dan voor mijn seksuele geaardheid uit te komen, met alle risico's van dien. Toen ik het eenmaal had verteld, heeft mijn familie mij geweld aangedaan. Ik ben bedreigd met de dood en men heeft geprobeerd mij letterlijk te doden. Als ik langer in Turkije was gebleven dan was ik met alle zekerheid gedood en anders had ik vanwege mijn gewelddadige familie zelf mij het leven ontnomen.

Het is als homoseksuele man niet mogelijk om normaal en als ieder ander persoon op een humane manier in Turkije de dienstplicht te vervullen. Indien men de dienstplicht als homoseksuele man weigert wordt het gegeven dat men homoseksueel is als zijnde psychosexuele gedragsstoornis aangemerkt en er wordt hier een verslag van gemaakt. Met andere woorden de Turkse wetgeving zegt; als je homoseksueel bent heb je psychosexuele gedragsstoornissen.

Zo een verslag wordt bij alle overheidsinstanties, verzekeringsmaatschappijen en de bevolkingsregister geregistreerd. Waar men ook wil werken en of wil studeren deze gegevens zullen altijd opgevraagd en ingezien kunnen worden. Dat betekent dat voor een homoseksuele man een leven in Turkije waar homoseksualiteit als een taboe wordt gezien, het leven onmogelijk is geworden.

Bovenop deze verduringen heb ik ook te maken met een gewelddadige en zeer conservatieve en feodale familie die mij het leven onmogelijk maakt. U zult zich hopelijk kunnen voorstellen hoe moeilijk het leven voor iemand als ik in zo een land onder zulke omstandigheden kan zijn. Ik wil dan ook benadrukken dat Mensenrechten ver te zoeken zijn in Turkije. De Wereld Gezondheidsorganisatie heeft in het jaar 1993 homoseksualiteit uit de lijst ziekten gehaald. De Turkse Ministerie voor Militaire zaken en Defensie daarentegen ziet homoseksualiteit nog steeds als een ziekte en handelt er ook naar.

Vanwege de aanhoudende sociale druk van de maatschappij en de geweldsdelicten van mijn familie jegens mij, de afgelopen twee jaar psychische problemen opgetreden bij mij. De panische aanvallen en crisissen hebben er toe geleid dat ik op mijn werk werd opgemerkt. Ik heb mijn werkgever verteld dat ik homoseksueel ben. Vanwege mijn geaardheid ben ik kort daarop zonder pardon ontslagen.

Vanaf de dag van opvang in uw land word ik psychisch begeleidt en ben onder constante bewaking van de huisarts. Tegelijkertijd gebruik ik medicijnen. De aanwezige psychische klachten zijn dus ontstaan naar aanleiding van de psychische en fysieke geweldsdelicten door mijn familie jegens mijn persoon. Het feit dat mijn familie mij dood willen hebben, de uitsluiting door de maatschappij en veel meer andere factoren hebben er toe geleid dat mijn psychologische welzijn volledig is verstoort.

Tot mijn spijt gaan de doodsb bedreigingen ook in het buitenland verder. Ik ontvang telefonische doodsb bedreigingen via brieven en telefoon. Vanwege deze bedreigingen heb ik in januari bij het politiebureau van gemeente Deventer aangifte gedaan en ben nu onder politietoezicht.

De bovengenoemde gebeurtenissen zijn maar een fractie van wat ik heb meegemaakt tot nu toe. Indien gewenst kan ik u de volledige verhaal en de nodige bewijsmateriaal toesturen.

Ik ben u en uw land erg dankbaar dat ik momenteel in uw land mag verblijven. U heeft mij tenslotte beter opgevangen dan mijn eigen familie en land. Om deze redenen zie ik Nederland voortaan als mijn eigen vaderland en probeer hier een leven te leiden als een Nederlandse burger. Ik probeer mij op alle mogelijke manieren aan te passen in de maatschappij omdat ik vind dat ik u en uw land dit verschuldigd ben. Zo leer ik uw taal, zet mij als vrijwilliger en hulpverlener in bij verschillende instanties, zonder er maar ook wat voor te verwachten. Ik ben uw prachtige land immers mijn diepe dank beschuldigd en voel mij ook verplicht om wat voor uw land terug te doen.

Mijn asielaanvraag is helaas niet geaccepteerd door het IND omdat men niet wil geloven dat ik homoseksueel ben. Mijn advocaat zal in beroep gaan tegen de uitspraak van de IND. Toch wil ik aan u vragen hoe de IND met een vragenreeks van 7-8 uur tot zo een conclusie kan komen? Nederland, een land dat de LGBT gemeenschap zo omarmt

kan toch niet zo snel en makkelijk zo een besluit nemen? Als reden voor afwijzing geeft de IND aan dat ik niet voldoende heb kunnen aantonen een homoseksuele man te zijn. Hoe kan ik aantonen dat ik daadwerkelijk een homoseksuele man ben? Wil men een onfatsoenlijk video-opname of een foto? Als dat inderdaad het geval is, wat is dan het verschil van Nederland met een Derde wereld land en in mijn geval Turkije vraag ik u? Ik heb geen antwoord op deze vragen, wellicht kunt u mij dat duidelijk maken.

Mijn advocaat is zelf ook een homoseksuele man en een expert op zijn vakgebied. Hij is dan ook erg verbaasd dat de IND niet geloofd dat ik homoseksueel ben. Mijn advocaat en ik hebben naar Rechtbank gegaan we zaten elkaar op 03 Mei 2018 op rechtbank in Rotterdam. We hebben voor rechter ongeveer 1.5 uur mijn verhaal en we hebben heel veel document gegeven maar de rechter geloofde mij ook niet. Ik heb dus negatief reactie van rechtbank gekregen en nu ze willen dat ik terug naar Turkije ga Ik ga met mijn advocaat naar hoge beroep maar ze willen niet dat ik in Nederland wacht, ze willen dat ik in Turkije wacht voor hoge beroep. Als ik in Turkije kan wachten voor hoge beroep, waarom ben ik Nederland gekomen ? is dat normaal ?

Als iemand homoseksualiteit zegt, waarom gelooft niemand hem ? is dat normaal in uw land? En ik heb heel veel referentie brieven van maatschappelijke organisaties, vrijwilligers Centraale Deventer, Onze buurthuis en ze zeggen dat Sercan Homoseksueel is en zijn verhaal is rechts. Ik geloof immers in een onafhankelijk rechtssysteem van Nederland, waarvoor ik u en uw land ook tevens voor ben. Ik mag mij hier voor het recht verdedigen, iets wat in mijn eigen land voor personen als ik geen enkel toegevoegde waarde heeft omdat het rechtssysteem aldaar selectief is. Men kan uiteraard aanvoeren dat Turkije op papier een democratisch land is waar de LGBT gemeenschap ook wordt beschermd. Aansluitend zou men ook kunnen vragen; waarom heb je da niet in je eigen land hulp heb gezocht? Op deze vragen wil ik ook ingaan en zal u uitleggen waarom ik dat niet heb gedaan.

Turkije is een Islamitisch land waar hedendaags uitermate streng wordt geregeerd. Het land radicaliseert met de dag en religieus fanatisme beleeft zijn topdagen in Turkije. Daarnaast zijn de Rechtbanken en het rechtssysteem volledige onder controle van Erdogan en Erdogan is een fanatieke moslim. In het verlengde hiervan is de Turkse overheid, maatschappij en rechtbanken niet positief gesteld naar mensen uit de LGBT gemeenschap. Naar buiten toe lijkt alsof Turkije zich houdt en verbindt aan de internationale afspraken van mensenrechten en minderheden als de LGBT gemeenschap. Echter noch de Turkse overheid alsook de maatschappij houdt zich aan de afspraken. Als Turkije zich daadwerkelijk had gehouden aan de afspraken dan zou de Turkse gemeenschap zich nu in een ontwikkelde fase bevinden en zouden nu op de dag van vandaag niet onschuldige mensen uit minderheidsgroepen in de gevangenissen zijn beland. Het is niet voor niets dat hedendaags Turkije de land is die het meest op de vingers wordt getikt en beboet door het Europese Hof voor de Mensenrechten.

Ik neem aan dat u van al het bovengenoemde op de hoogte bent via reguliere media alsook via sociaal media. Ik kan mijn beweringen ook bekrachtigen door onderstaande voorbeelden.

- In 2008 is een vriend van mij genaamd "Ahmet Yildiz" in Istanbul om het leven gebracht door zijn eigen vader om het feit dat hij homoseksueel was. Een jaar voor zijn brute moord heeft hij aangifte gedaan van strafbare feit bij de rechtbank en gevraagd om bescherming echter heeft hij noch bescherming gehad noch feitelijk geholpen. 1 jaar later is hij midden in een grote stad als Istanbul door de eigen vader bruut om het leven gebracht. U kunt deze verschrikkelijke voorval van haat misdaad op het internet tegenkomen.*

- *Op 17 jarige leeftijd is Roşin Çiçek in Diyarbakır door de vader en zijn ooms om het leven gebracht omdat hij de familie had verteld dat hij homoseksueel was. De Internationale pers heeft hierover geschreven. Ook deze verschrikkelijke voorval kunt u op internet tegenkomen*
- *Ieder jaar werd in Istanbul de Gay Pride gehouden echter de afgelopen 3 jaar werd er geen toestemming gegeven voor de Gay Pride. Desondank gaat de LGBT gemeenschap met gevaar voor eigen leven ieder jaar ongeoorloofd de straten op. Er is iedere jaar hevige verzet van politie met buitenproportionele geweld tegen de protesterende mensen. In 2015 hebben wij samen met een vriend genaamd "Sinan Onder Duman" ons ook aangesloten bij de Gay Pride in Istanbul. Hij is toen geraakt door een politiekogel en heeft een oog verloren.*
- *In 2016 is een Nederlandse journalist opgepakt omdat hij enkel foto's wilde nemen van de Gay Pride.*
- *In 2017 is in de hoofdstad Ankara, optochten in het kader van homosexualiteit, verspreiden van filmmateriaal, bijeenkomsten en alle andere relevante activiteiten verboden.*
- *Een Transeksuele persoon genaamd "Diren Coskun" is vanwege haar activiteiten voor de LGBT gemeenschap opgepakt en sinds 25 Januari 2018 is zij in hongerstaking gegaan omdat zij niet wordt gehoord en geholpen. Hulp wordt er tot op de dag vandaag niet geboden door de Turkse overheid.*
- *Ali Erol voorzitter van "KAOS GL" een initiatief die zich inzet voor bescherming van LGBT leden is vanwege zijn protesten tegen het verbieden van LGBT activiteiten in Ankara onbeperkt in hechtenis genomen. Met andere woorden er is geen sprake van vrije meningsuiting in Turkije.*

Wellicht vraagt u zich af waarom ik u dit alles vertel. Ik kan u vertellen dat ik dit alles ook aan de IND en Rechtbank heb verteld. Ieder persoon die mij en met mij ook anderen hierin van hulp kan zijn zal ik dit alles ook vertellen. Tot mijn grote verbazing en spijt heb ik van de IND moeten horen dat Turkije voor iedereen, waaronder ook de minderhedengroepen als de LGBT alsook alle andere minderheden en andersdenkenden een veilig land is waar de rechten van al deze groepen beschermd en gewaarborgd worden. Het is volgens de IND een veilig en rechtvaardig land! Hedendaags worden er zelfs in West-Europa en de rest van Europa ook haatmoorden tegen homoseksuele mannen begaan. Kunt u zich voorstellen hoeveel erger de situatie voor de LGBT gemeenschap en met name homoseksuele mannen is Turkije? Vindt u in dat licht de uitspraak van de IND dat Turkije een veilig land is voor homoseksuelen gerechtvaardigd?

Ik wil niet eindigen als mijn vriend Ahmet Yildiz, de 17 jarige Roşin Çiçek, mijn vriend Sinan die door politiegeweld blind is geworden. Ik vraag dan ook om uw bescherming.

Mijn verhaal, gebeurtenissen binnen mijn omgeving en de voorgevallen haatmoorden in mijn land laten zien dat voor veel mensen in Turkije waaronder de LGBT gemeenschap en met name de homoseksuele mannen geen recht van bestaan bestaat.

Om deze redenen heb ik als homoseksuele man meermaals tegenover de dood gestaan waarbij er niet een instantie was die mij kon beschermen en waar ik mijn recht kon halen. Mijn situatie had zeer serieuze proporties aangenomen en ik kon de risico niet nemen om naar een rechtbank te gaan die uiteindelijk niets voor mij kon betekenen. Mijn enige optie was om het land te verlaten en bescherming te zoeken in uw land.

Ik heb gestudeerd aan de universiteit in Turkije en mijn beroep is Leraar Turkse Taal echter omdat ik homoseksueel ben, niet naar de Militaire Dienstplicht ben gegaan en onder deze omstandigheden ook niet kan gaan, kan ik mijn

beroep niet uitoefenen. Als laatst heb ik als manager gewerkt in Turkije. Met andere woorden wil ik aangeven dat ik enkel in uw land ben om te ademen en te leven. Ik heb bescherming gezocht in uw land zodat ik niet gedood hoefde te worden in mijn eigen land. Ik ben gediplomeerd en heb een beroep! Het is niet mijn bedoeling om uw land tot last te zijn. Ik verwacht en wil ook geen materie, verzorging of een huis of een uitkering. Het enige wat ik wil is als een volwaardig mens veilig te kunnen leven in uw land! Ik sla een noodkreet uit richting u, ik wil geholpen en gehoord worden alstublieft.

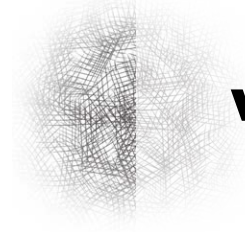
Mijn situatie is niet anders dan van een persoon uit Turkije die om politieke redenen asiel heeft gevraagd en gehoord heeft gekregen en waarvan de verblijf is goedgekeurd. Ik heb bescherming gezocht in uw land om te ontsnappen aan de dood en een normaal leven op te bouwen zoals ieder ander persoon. Wat is in het leven waardevoller dan humaan een normaal in veiligheid leven te leiden? Ik wil niet gedood worden!

Nu IND en Rechtbank geloven niet dat ik homo ben en ze willen dat ik terug naar Turkije gaan maar ik kan niet gaan. Ik ga naar hoge beroep en ik wil van mijn hart in Nederland wachten en blijven. Kunt uw me helpen? Ik heb een brief in februari voor koningin Maxima maar ze waren niet gevallen.

Mocht het nodig zijn om te smeken om in uw land te mogen blijven dan ben ik bereid om te smeken. Als een 27 jarige man voel ik dat mijn ziel aan het sterven is en dat mijn lichaam een marteling doormaakt. Om mijn gemartelde lichaam opnieuw leven in te blazen vraag ik u om uw hulp! Ik heb geen ander keus meer dan bij u aan te kloppen en mij tot u te wenden. Ik leg mijn lot en leven in uw handen en ik wil graag geloven dat u mij zult helpen. Echter als een trots en eerzaam persoon en met alle oprechtheid kan ik u bij voorbaat al aangeven dat ik liever mijn leven zal eindigen dan dat ik terug moet naar Turkije waar ik onder beschamende wijze door anderen om het leven zal gebracht worden. Ik zal op deze wijze niet als de zoveelste slachtoffer van een haatmoord herinnerd kunnen worden.

Ik ben u dankbaar en erkentelijk omdat uw land de deuren voor mij heeft geopend en mij in ieder geval tijdens de mijn asielprocedure humaan en in veiligheid laat leven. Ik ben verder dankbaar voor het leren van uw taal en dat ik van dichtbij de prachtige Nederlandse mensen heb mogen leren kennen... Mocht ik in leven kunnen blijven en mijn situatie ten positieve zal ontwikkelen, zal ik de hulp van u en uw land niet vergeten en voor altijd u en uw land erkentelijk en dankbaar zijn en mijn leven inrichten en leven als een voorbeeldig burger.

*Hoogachtend,
OZMERAL S.*

VISIE EN ANALYSE VANUIT VIJF ADVOCATEN

ERIK HAGENAARS, JANS & HAGENAARS ADVOCATEN, AMSTERDAM

Het meest belangrijke vind ik dat niet langer uitgegaan moet worden van een noodzakelijk doorlopen proces van bewustwording en zelfacceptatie. Nog los van het feit dat niet iedereen daarover kan verklaren is het zo dat velen dergelijke processen nooit hebben doorleeft.

Veel duidelijker dan tot op heden dient naar voren te komen (in voornemens en beschikkingen) op welke manier daadwerkelijk rekening wordt gehouden met opleidingsnivo en culturele achtergrond. De Procedurerichtlijn verplicht het samenwerken met de asielzoeker, onder meer door het actief verzamelen van documenten. Dat gebeurt nooit, sterker nog door de asielzoeker aangeleverde documenten worden niet of nauwelijks meegewogen. Ook dat moet anders. Ook verklaringen van of over partners dienen een rol te spelen evenals verklaringen van derden, belangenorganisaties e.d.

De IND lijkt erop gericht te zoeken naar tegenstrijdigheden. Ondanks tegenstrijdigheden in een verhaal kan iemand LHBTI zijn. Dus een minder kritische houding, het gunnen van het voordeel van de twijfel zou mijns inziens op zijn plaats zijn.

HARRY JEURING, ADVOCATENKANTOOR ZUIDHORN, ZUIDHORN

Naar aanleiding van het verzoek van de Stichting LGBT sylum Support mijn mening te geven aangaande IND Werk-instructie 2015/9 (vaststelling seksuele gerichtheid), kort het volgende.

Allereerst ben ik van oordeel dat men niet in alle gevallen middels het beantwoorden van vragen hij/zij zijn seksuele gerichtheid nader kan onderbouwen. Met name speelt hier de leeftijd, land van herkomst, cultuur een grote rol. Hierdoor worden vaak vragen niet begrepen en worden daardoor, in de optiek van de IND, foute antwoorden gegeven.

Ik ben dat ook een grote voorstander van het in gesprek gaan met de vreemdeling en wel door een 'gekwalficeerde' hoorambtenaar. Om de vreemdeling beter te kunnen begrijpen en voor een beter inlevingsgevoel, is het een 'must' dat de hoorambtenaar eenzelfde achtergrond heeft.

Door de IND wordt vaak vergeten dat de meerderheid van de mensen, ook hier in Nederland, het zeer moeilijk vindt om over zichzelf, over zijn gevoelens te praten, zeker over een intiem onderwerp als seksualiteit. Men weet niet hoe men het onder woorden moet brengen. Dit alles nog afgezien van het feit om men er überhaupt over na heeft gedacht. En hier speelt dan ook weer de achtergrond van de vreemdeling een rol: is er sprake van denken op individueel niveau of op gemeenschapsniveau.

In de werkinstructie wordt nogal sterk ingezet op de bewustwording en zelfacceptatie met daarbij in het kielzog interne worsteling, waarbij ook nog eens wordt gesteld dat bij de vreemdeling wel mag verwacht worden dat waar dit mogelijk strafbaar is gesteld, sprake zal zijn van een proces van bewustwording. Hiervoor is mijns inziens geen bepaald kader te maken om te bepalen wie wel en wie niet voldoende overtuigend/geloofwaardig is. Voorkomen dient te worden dat men dit vanuit een 'heteroseksueel' visie beoordeeld. En daarom is juist het in gesprek gaan met de vreemdeling zo belangrijk om zo een goed beeld te krijgen van de ontwikkeling. Men zal dan ook tot de conclusie komen dat niet ieder de door de IND vereiste interne worsteling heeft doorgemaakt. Het is nu eenmaal een feit dat de seksuele gerichtheid voor de persoon zelf als iets normaal wordt beschouwd, iets dat bij deze persoon hoort.

BRIAN LIT, ALT ADVOCATEN, VREEMDELINGENRECHT ADVOCATEN, AMSTERDAM

Naar aanleiding van de vraag van de Stichting LGBT Asylum Support wat mijn mening is over de werkwijze van de IND in Lhbt-zaken bericht ik als volgt.

Allereerst ben ik van mening dat de IND werkt met gespecialiseerde hoor ambtenaren. Dit gebeurt al bij alleenstaande minderjarige asielzoekers. Uit eigen ervaring spreek ik dat hoe vaker je het verhaal van een Lhbt aan hoort, hoe eerder je bepaalde patronen in het verhaal leert herkennen en hoe eerder je door hebt wat er niet verteld wordt.

Wat vaak opvalt is dat er onder ambtenaren geen eenduidigheid bestaat over wat er verstaan moet worden onder 'het moment dat je er achter komt dat je homoseksueel bent. Is dat het moment waarop iemand voor het eerst merkt anders te zijn, het moment waarop hij/zij voor het eerst merk gevoelens hebben voor personen van hetzelfde geslacht, of is dit het moment dat iemand onder ogen ziet dat hij/zij homoseksueel is? Dit heeft vaak tot misverstanden geleid en vaak tot tegenwerpingen over inconsistente verklaringen. Zelf bereid ik mijn cliënten erop voor dat zij alle drie de momenten moeten kunnen benoemen en vooral het proces dat zich tussen de momenten voltrok.

Hetzelfde geldt voor acceptatie. Is dat het onder ogen zien van de seksuele geaardheid, als een onontkoombaar feit? Of is dit volledig in het reine komen met de geaardheid en het kunnen omarmen? Ook dit heeft vaak geleid tot onterechte twijfels over de geloofwaardigheid van de gestelde seksuele geaardheid.

In de basis gaat de werkinstructie uit van de ongefundeerde aanname dat iedere Lhbt afkomstig uit een land waar dit onderdrukt wordt hier voor zichzelf al uitvoerig heeft kunnen reflecteren en bij aankomst al meteen moet kunnen verklaren over het bewustwordingsproces en eventueel het acceptatieproces. Mijns inziens hangt dit meer samen met het opleidingsniveau en de cultuur waar men vandaan komt. Individuele zelfreflectie is niet in alle culturen zo vanzelfsprekend als bij ons. Vaak zie Lhbt'ers die tot hun aankomst hier in een soort van overlevingsmodus hebben verkeerd. Meer bezig met het geheim houden van hun geaardheid dan met zelfreflectie over wat zij er allemaal van vinden. Temeer als er een hoorambtenaar het gehoor doet die weinig ervaring heeft me Lhbt geboren dan zal er weinig moeite genomen worden om de cliënt hierop door te vragen op een voor hem/haar begrijpelijk wijze.

Het vorenstaande leidt tot het onterechte gevolg dat er geen ruimte is voor steunbewijs. Uitgangspunt is dat als de verklaringen over het bewustwordingsproces niet overtuigen, steunbewijs, hoe veel en hoe sterk ook, niet tot een ander oordeel kan leiden. Juist voor degene die bij aanvang niet meteen duidelijk konden verklaren, kan steunbewijs dit gebrek compenseren.

In aanvulling op het bovenstaande in ten aanzien van het dossier van Al Maamar het volgende.

Zijn dossier is een school voorbeeld over het toepassing van de werkinstructie fout uitpakt. Hij is iemand die, volgens de individuele ambtenaar althans, niet voldoende heeft kunnen verklaren over zijn bewustwordingsproces, maar evenwel veel heeft kunnen verklaren over zijn seksuele geaardheid én veel steunbewijs heeft kunnen aanleveren (nota bene de IND gelooft dat hij al bijna twee jaar samenwoont met een homoseksuele man!).

Dat het nog onder de rechter ligt vind ik geen argument om dit dossier niet te bekijken. De vraag die nog Harbers voor ligt is of de werkinstructie als zodanig een deugdelijk instrument is. De Raad van State, die de zaak niet moet beoordelen, gaat ervan uit dat dit zo is. De Raad van State zal zijn dossier dus niet bekijken in het licht van het COC rapport. Een ander dossier trouwens die zich hier heel goed voor leent, zie bijgevoegde uitspraak rechtbank. Een jongen die niet volgens de werkinstructie kon verklaren maar beschikte over stapels steunbewijs.

Over het acceptatieproces waar ik in het persbericht over lees, in de werkinstructie staat al dat dit niet heeft gespeeld bij iedere lhbt. Maar zodra iemand zegt hiermee te maken te hebben gehad, gelden hiervoor dezelfde irreëel, rigide en arbitraire eisen als voor de verklaringen over bewustwording. Hier moet in detail over verteld kunnen worden.

Bijlage uitspraak Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam, 27 juni 2017

uitspraak

RECHTBANK DEN HAAG

Zittingsplaats Amsterdam

Bestuursrecht

zaaknummers: NL17.2598 (beroep)
NL17.2599 (voorlopige voorziening)

V-nummer:

uitspraak van de enkelvoudige kamer voor vreemdelingenzaken en de voorzieningenrechter van 27 juni 2017 in de zaken tussen

geboren op 17 maart 1991, van Pakistaanse nationaliteit, eiser/verzoeker (eiser)
(gemachtigde: mr. B. Lit),

en

de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, verweerder
(gemachtigde: mr. W.A. Kleingeld).

Procesverloop

Bij besluit van 26 mei 2017 (het bestreden besluit) heeft verweerder de aanvraag van eiser tot verlening van een verblijfsvergunning asiel afgewezen.

Op 26 mei 2017 heeft de rechtbank het beroepschrift van eiser ontvangen. Bij brief van dezelfde datum heeft eiser de rechtbank verzocht om verweerder te verbieden hem uit te zetten totdat op het beroep is beslist.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 16 juni 2017. Eiser is verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Verweerder is vertegenwoordigd door zijn voornoemde gemachtigde. Ook was ter zitting aanwezig R.B. Raj, tolk in de taal Urdu. De rechtbank/voorzieningenrechter (rechtbank) heeft het onderzoek ter zitting gesloten.

Overwegingen

1. Eiser is geboren in Charsadda Shabqader, Pakistan. Hij woonde daar tot 2015. Op 4 oktober 2015 heeft eiser Pakistan verlaten en op 30 oktober 2015 deed eiser een eerste asielaanvraag. Aan die aanvraag heeft eiser blijkens het nader gehoor van 20 juli 2016 het volgende relaas ten grondslag gelegd. Eiser is Pashtun en behoort tot de Tarkzia stam en de substam is Syaed. Eiser is homoseksueel. Hij is op 17 juli 2015 betrappt toen hij intiem contact had met zijn vriend in een boomgaard en is toen gevlucht. De volgende dag heeft hij gehoord dat zijn vriend is gedood. Nadat eiser al in Nederland was, heeft hij gehoord dat zijn vader vanwege eerwraak is gedood in Pakistan.

2. Verweerder heeft de eerste asielaanvraag kennelijk ongegrond verklaard, omdat hij de homoseksualiteit van eiser en de daaruit voortvloeiende problemen niet geloofwaardig

zaaknummers: NL17.2598 en NL17.2599
inzake:

Pagina 2 van 5

achte. De dood van eisers vader is geloofwaardig geacht, maar de door eiser gestelde reden daarvoor niet. Verder heeft eiser volgens verweerder zijn paspoort waarschijnlijk te kwader trouw kwijtgemaakt en heeft hij zich zonder gegronde reden niet onverwijld bij de autoriteiten gemeld met zijn asielverzoek. Deze afwijzing staat in rechte vast met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 2 maart 2017.

3. Op 23 mei 2017 deed eiser zijn opvolgende aanvraag. Eiser heeft zijn relaas ten opzichte van de vorige aanvraag niet aangepast. Eiser heeft ter ondersteuning van de nieuwe aanvraag de volgende stukken overgelegd:

- een verklaring van Isjed Ijaz Hussain, medewerker van de organisatie 'Veilige Haven', van 22 september 2016;
- een brief van een medewerker van het COC, van 29 maart 2017;
- afdrukken van mailuitnodigingen voor verschillende LHBT-gerichte activiteiten;
- afdrukken van gesprekken met eisers partner Syed Hassan;
- foto's van eiser tijdens verschillende LHBT-activiteiten;
- een brief van Secret Garden, van 15 mei 2017;
- een interviewverslag van Emma Sonneveld van de Universiteit van Amsterdam, van 9 mei 2017;
- een verklaring van Syed Hassan over zijn relatie met eiser.

Ook heeft eiser gewezen op het feit dat hij is geïnterviewd voor een documentaire van de organisatie Secret Garden over homoseksuele vluchtelingen die in het Amsterdams Stedelijk Museum zal worden vertoond.

4. Verweerder heeft de opvolgende aanvraag van betrokkene tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel niet-ontvankelijk verklaard op grond van artikel 30a, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vreemdelingenwet (Vw) 2000. Eiser heeft een opvolgende aanvraag ingediend waaraan volgens verweerder geen nieuwe elementen of bevindingen ten grondslag zijn gelegd of waarin geen nieuwe elementen of bevindingen aan de orde zijn gekomen die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

5. Eiser heeft – kort gezegd – aangevoerd dat verweerder zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat hij geen nieuwe elementen of bevindingen aan zijn aanvraag ten grondslag heeft gelegd. Naast de nieuwe verklaringen die eiser heeft afgelegd over onder meer zijn bewustwordings- en acceptatieproces, heeft eiser verschillende stukken overgelegd die dateren van na de uitspraak van de rechtbank in de vorige procedure. Ook heeft verweerder ten onrechte doorslaggevend gewicht toegekend aan de verklaringen over zijn bewustwordings- en acceptatieproces, terwijl deze op grond van de werkinstructie 2015/9 slechts als zwaartepunt van de beoordeling moeten gelden, waarbij dus plaats is voor meerdere factoren. Ter aanvulling op de stukken die eiser bij zijn aanvraag heeft overgelegd, heeft hij in beroep nog verklaringen van verschillende personen binnen de LHBT gemeenschap overgelegd: verklaringen van J. Zonneveld van 5 juni 2017, van Cees Walraven en Erwin Brugmans van vereniging Safe Haven van 10 juni 2017, van Marten Bos van 6 juni 2017 en Ayda Abdan Kondori, coördinator bij Respect2love Utrecht, van 14 juni 2017.

6. Verweerder heeft zich – samengevat – op het volgende standpunt gesteld. Eiser heeft met de overgelegde stukken, voor zover ze niet in de vorige procedure konden worden overgelegd, nog altijd zijn homoseksuele relaties in het verleden niet aannemelijk gemaakt,

zaaknummers: NL17.2598 en NL17.2599
inzake:

Pagina 3 van 5

alsmede het doormaken van een bewustwordingsproces en acceptatieproces. Wat eiser heeft aangevoerd, ziet volgens verweerder met name op de kennis van en deelname aan de LHBT gemeenschap in Nederland en zijn relatie in Nederland. Dit kan niet leiden tot een andere uitkomst dan het in rechte vaststaande besluit op de eerste aanvraag. Hierbij geldt volgens verweerder dat niet valt in te zien dat eisers verklaringen over zijn bewustwording en emoties niet in de vorige procedure konden worden afgelegd. Al daarom kunnen de verklaringen niet gelden als nieuwe elementen of bevindingen.

7. Ingevolge artikel 30a, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000 kan een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 28 niet-ontvankelijk worden verklaard in de zin van artikel 33 van de Procedurerichtlijn, indien de vreemdeling een opvolgende aanvraag heeft ingediend waaraan door de vreemdeling geen nieuwe elementen of bevindingen ten grondslag zijn gelegd of waarin geen nieuwe elementen of bevindingen aan de orde zijn gekomen die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

8. Volgens verweerders beleid, neergelegd in C2/6.4 van de Vreemdelingencirculaire 2000, wordt met 'nieuwe elementen en bevindingen' hetzelfde bedoeld als 'nieuw gebleken feiten en omstandigheden' zoals bedoeld in artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en wordt een aanvraag als een opvolgende aanvraag beschouwd als er geen beroep in eerste aanleg meer openstaat tegen de afwijzing van de vorige aanvraag. Wanneer de aanvraag kan worden afgewezen wegens niet-ontvankelijkheid maakt de IND hiervan gebruik en wijst de IND de aanvraag niet af op grond van artikel 4:6 van de Awb.

9. Niet in geding is dat in eisers eerste asielprocedure in rechte is komen vast te staan dat verweerder eisers verklaringen over zijn gestelde homoseksuele geaardheid ongeloofwaardig heeft mogen achten. Aan de orde is of verweerder zich op het standpunt heeft kunnen stellen dat eiser aan zijn opvolgende aanvraag geen nieuwe elementen of bevindingen ten grondslag heeft gelegd die relevant zijn voor de beoordeling van die aanvraag.

10.1 De rechtbank is van oordeel dat verweerder zich niet op dat standpunt heeft kunnen stellen. Hiervoor is het volgende van belang.

10.2 De volgende stukken die eiser heeft overgelegd, dateren van na de uitspraak van de rechtbank van 16 december 2016 (AWB 16/16965) op het beroep tegen het besluit in de vorige procedure en gelden als nieuw ten opzichte van de vorige aanvraag. Het gaat dan om de verklaringen van Hans van Winkel van het COC van 29 maart 2017 en van Emir Belatoui van Secret Garden van 15 mei 2017, het interviewverslag van Emma Sonneveld van 9 mei 2017 en de deelname aan de documentaire van filmmaker Carlos Motta in februari 2017. Ook de in beroep overgelegde verklaringen zijn van na deze uitspraak. Deze stukken zijn weliswaar niet zonder meer doorslaggevend, maar zeggen wel iets over de mate waarin eiser is ingebed in de LHBT gemeenschap in Nederland, zijn relaties met andere mannen en eisers bewustwording en zelfacceptatie. Deze aspecten vallen allemaal binnen het beoordelingskader van werkinstructie 2015/9 en daarom kunnen de overgelegde stukken van na 16 december 2016 relevant zijn voor de beoordeling van de nieuwe aanvraag. Door te overwegen dat de overgelegde verklaringen niet af kunnen doen aan het vorige besluit, omdat eiser daar meer tegengeworpen heeft gekregen dan alleen kennis van de positie van LHBT's in Nederland en relaties in Nederland, heeft verweerder een verkeerde toets

zaaknummers: NL17.2598 en NL17.2599
inzake:

Pagina 3 van 5

alsmede het doormaken van een bewustwordingsproces en acceptatieproces. Wat eiser heeft aangevoerd, ziet volgens verweerder met name op de kennis van en deelname aan de LHBT gemeenschap in Nederland en zijn relatie in Nederland. Dit kan niet leiden tot een andere uitkomst dan het in rechte vaststaande besluit op de eerste aanvraag. Hierbij geldt volgens verweerder dat niet valt in te zien dat eisers verklaringen over zijn bewustwording en emoties niet in de vorige procedure konden worden afgelegd. Al daarom kunnen de verklaringen niet gelden als nieuwe elementen of bevindingen.

7. Ingevolge artikel 30a, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000 kan een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 28 niet-ontvankelijk worden verklaard in de zin van artikel 33 van de Procedurerichtlijn, indien de vreemdeling een opvolgende aanvraag heeft ingediend waaraan door de vreemdeling geen nieuwe elementen of bevindingen ten grondslag zijn gelegd of waarin geen nieuwe elementen of bevindingen aan de orde zijn gekomen die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

8. Volgens verweerders beleid, neergelegd in C2/6.4 van de Vreemdelingencirculaire 2000, wordt met 'nieuwe elementen en bevindingen' hetzelfde bedoeld als 'nieuw gebleken feiten en omstandigheden' zoals bedoeld in artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en wordt een aanvraag als een opvolgende aanvraag beschouwd als er geen beroep in eerste aanleg meer openstaat tegen de afwijzing van de vorige aanvraag. Wanneer de aanvraag kan worden afgewezen wegens niet-ontvankelijkheid maakt de IND hiervan gebruik en wijst de IND de aanvraag niet af op grond van artikel 4:6 van de Awb.

9. Niet in geding is dat in eisers eerste asielprocedure in rechte is komen vast te staan dat verweerder eisers verklaringen over zijn gestelde homoseksuele geaardheid ongeloofwaardig heeft mogen achten. Aan de orde is of verweerder zich op het standpunt heeft kunnen stellen dat eiser aan zijn opvolgende aanvraag geen nieuwe elementen of bevindingen ten grondslag heeft gelegd die relevant zijn voor de beoordeling van die aanvraag.

10.1 De rechtbank is van oordeel dat verweerder zich niet op dat standpunt heeft kunnen stellen. Hiervoor is het volgende van belang.

10.2 De volgende stukken die eiser heeft overgelegd, dateren van na de uitspraak van de rechtbank van 16 december 2016 (AWB 16/16965) op het beroep tegen het besluit in de vorige procedure en gelden als nieuw ten opzichte van de vorige aanvraag. Het gaat dan om de verklaringen van Hans van Winkel van het COC van 29 maart 2017 en van Emir Belatoui van Secret Garden van 15 mei 2017, het interviewverslag van Emma Sonneveld van 9 mei 2017 en de deelname aan de documentaire van filmmaker Carlos Motta in februari 2017. Ook de in beroep overgelegde verklaringen zijn van na deze uitspraak. Deze stukken zijn weliswaar niet zonder meer doorslaggevend, maar zeggen wel iets over de mate waarin eiser is ingebed in de LHBT gemeenschap in Nederland, zijn relaties met andere mannen en eisers bewustwording en zelfacceptatie. Deze aspecten vallen allemaal binnen het beoordelingskader van werkinstructie 2015/9 en daarom kunnen de overgelegde stukken van na 16 december 2016 relevant zijn voor de beoordeling van de nieuwe aanvraag. Door te overwegen dat de overgelegde verklaringen niet af kunnen doen aan het vorige besluit, omdat eiser daar meer tegengeworpen heeft gekregen dan alleen kennis van de positie van LHBT's in Nederland en relaties in Nederland, heeft verweerder een verkeerde toets

zaaknummers: NL17.2598 en NL17.2599
inzake:

Pagina 4 van 5

aangelegd. Verweerder had immers moeten toetsen of de stukken nieuw waren en of deze relevant kunnen zijn voor de beoordeling. Is dat het geval, dan moet een integrale geloofwaardigheidsbeoordeling plaatsvinden aan de hand van werkinstructie 2015/9 en kan niet meer afgewezen worden op grond van artikel 30a, eerste lid, onder d, van de Vw 2000.

10.3 Bij de beoordeling van de aanvraag heeft verweerder als uitgangspunt genomen dat de rechtbank al heeft geoordeeld over de geloofwaardigheid van de gestelde seksuele gerichtheid van eiser en dat daarmee in rechte vaststaat dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt homoseksueel te zijn. Verweerder ziet niet in waarom dan sprake zou kunnen zijn van nieuwe elementen of bevindingen. De rechtbank overweegt dat eiser in deze procedure nieuwe verklaringen heeft afgelegd over zijn bewustwordingsproces en proces van zelfacceptatie. De rechtbank verwijst naar het 'gehoor opvolgende aanvraag' van 23 mei 2017 en de 'correcties en aanvullingen' van 24 mei 2017. Deze verklaringen moeten conform de werkinstructie op hun eigen merites worden beoordeeld waarbij, aldus de werkinstructie, niet alles is te vatten in objectief meetbare criteria. Dat geldt des te meer in dit geval, omdat bij de geloofwaardigheidsbeoordeling van gestelde homoseksualiteit zwaar gewicht wordt toegekend aan de eigen verklaringen van de aanvrager. Dat deze verklaringen geen nieuwe elementen of bevindingen kunnen zijn omdat zij ook in de vorige procedure konden worden afgelegd, is naar het oordeel van de rechtbank niet juist. Dit toetsingskader maakt immers de opvolgende aanvraag illusoir en zou ertoe leiden dat nooit succesvol een opvolgende asielaanvraag kan worden ingediend. Dit standpunt van verweerder veronderstelt bovendien dat iedere homoseksuele asielzoeker een expliciet bewustwordings- en acceptatieproces doorloopt en daar direct klip en klaar over kan vertellen. Hoewel verweerder heeft toegevoegd dat de inhoud van de verklaringen bovendien niet tot een ander oordeel leidt over het proces van bewustwording of zelfacceptatie dan in de vorige procedure, heeft verweerder in het bestreden besluit een verkeerde toets gehanteerd en niet draagkrachtig gemotiveerd waarom geen sprake is van nieuwe elementen of bevindingen.

11. Hieruit volgt dat het bestreden besluit is genomen in strijd met artikel 3:46 van de Awb. Het beroep is gegrond en de rechtbank vernietigt het bestreden besluit. Verweerder zal daarom een nieuw besluit moeten nemen met inachtneming van deze uitspraak. De rechtbank stelt hiervoor een termijn van zes weken.

Ten aanzien van het verzoek om een voorlopige voorziening

12. Eiser heeft verzocht om verweerder te verbieden om hem uit te tot dat is beslist op het beroep. Daar bestaat nu geen aanleiding toe omdat de rechtbank nu op het beroep heeft beslist.

Ten aanzien van het beroep en het verzoek om een voorlopige voorziening

13. De rechtbank veroordeelt verweerder in de door eiser gemaakte proceskosten. Deze kosten stelt de rechtbank op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand vast op € 1.485,- (1 punt voor het indienen van het beroepschrift, 1 punt voor het indienen van het verzoekschrift, 1 punt voor het verschijnen ter zitting, met een waarde per punt van € 495,-, en een wegingsfactor 1). Als aan eiser een toevoeging is verleend, moet verweerder de proceskostenvergoeding betalen aan de rechtsbijstandsverlener.

zaaknummers: NL17.2598 en NL17.2599
inzake:

Pagina 5 van 5

Beslissing

De rechtbank,
in de zaak geregistreerd onder nummer: NL17.2598,

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit;
- draagt verweerder op binnen zes weken na de dag van verzending van deze uitspraak een nieuw besluit te nemen op de aanvraag met inachtneming van deze uitspraak.

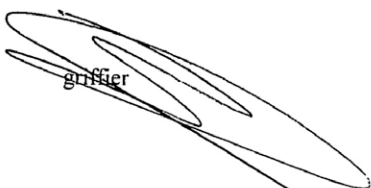
De voorzieningenrechter,
in de zaak geregistreerd onder nummer: NL17.2599,

- wijst het verzoek af.

De rechtbank/ voorzieningenrechter,
in alle zaken,

- veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiser tot een bedrag van € 1.485,--.

Deze uitspraak is gedaan door mr. M.J.M. Langeveld, rechter, tevens voorzieningenrechter, in aanwezigheid van mr. B.V.A. Corstens, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 27 juni 2017.

griffier

rechter

27 JUN 2017

Afschrift verzonden aan partijen op:

Wat kunt u doen als u het niet eens bent met deze uitspraak?

Tegen deze uitspraak kunnen partijen binnen één week na de dag van verzending daarvan hoger beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (adres: Raad van State, Afdeling bestuursrechtspraak, Hoger beroep vreemdelingenzaken, Postbus 16113, 2500 BC 's-Gravenhage). Naast de vereisten waaraan het beroepschrift moet voldoen op grond van artikel 6:5 van de Awb (zoals het overleggen van een afschrift van deze uitspraak) dient het beroepschrift ingevolge artikel 85, eerste lid, van de Vw 2000 een of meer grieven te bevatten. Artikel 6:6 van de Awb (herstel verzuim) is niet van toepassing. Tegen de uitspraak op het verzoek om een voorlopige voorziening staat geen rechtsmiddel open.

KOPIE CONFORM

MONIQUE VERDONER, VERDONER ADVOCATUUR, AMSTERDAM - TER APEL

In beginsel was het vroeger zo dat als een asielzoeker zich beriep op LHBTI, dat het al snel geloofd werd. Maar door de stormachtige toeloop (net als bekering) wordt de IND geconfronteerd – na wijziging Hof jurisprudentie – met asielaanvragen waarvan een deel niet op waarheid berusten. Om een gat in de wet te zien te dichten zijn zij regels gaan ontwikkelen.

Op zich zijn de vragen die allemaal gesteld worden gericht om te achterhalen, kan de IND aannemen dat die persoon LHBTI is. Dat is sowieso een ondoenlijke zaak, dat zou de IND moeten erkennen, dat wordt ook wel erkend, maar zij weten geen oplossing voor een reëel probleem, het onderscheid van echt en fake aanvragen. Ook hun oplossing, wat je nu aan de kaak stelt is geen oplossing, omdat fake asielzoekers zich op de vragen kunnen voorbereiden en mensen die net aankomen in het land dit allemaal niet goed weten.

Ook heb ik het idee dat vrouwen eerder een vergunning krijgen en daarin sta ik als advocaat niet alleen in, op navraag bij anderen. Biseksuele personen krijgen denk ik nooit een vergunning.

Er wordt door de IND ingeperkt, anderen kunnen geen verklaring voor LHBT'ers afleggen, zelf gaan naar het COC helpt ook niet (hoewel het bij advocaten wel bekend is dat het niet kunnen antwoorden wel wordt tegengeworpen), wel moet worden begrepen dat Nederland niet het walhala is, omdat er ook discriminatie is maar iemand kan dat natuurlijk wel vinden vanuit zijn perspectief waar hij vandaan komt, maar dan moet die persoon zeggen, nou ik heb voor Nederland gekozen ook al het is ook niet pluis daar.

Als iemand christen en moslim is, dan moet iemand dat nog duidelijker weten te maken. Eigenlijk dan nog meer als iemand moslim is, want dan moet je het echt wel duidelijk kunnen maken wanneer je wist dat je homo was en hoe je er mee omging, nog meer dan als je christelijk of niets bent. Maar als je uit een christelijk (bijvoorbeeld Oost-Europees land) komt, nou dan is het nog een graatje meer dat je het moet kunnen vertellen.

Zo wordt er alleen maar in modellen gewerkt en het zegt niets over die persoon maar er wordt gekeken, welk land, welke religie, welke leeftijd, welke persoon (hoewel wel van iemand wordt verwacht dat hij alles precies kan benoemen, waar dan maar weer even voor het gemak zijn achtergrond nu juist weer wordt genegeerd, tenzij het aan hem kan worden tegengeworpen).

Op zich zou iemand nog moeten kunnen vertellen wanneer iemand zich het realiseerde en hoe die persoon er mee omging. Daarvoor is het nader gehoor te weinig diepgaand. Een psycholoog heeft al zoveel sessies nodig om achter iemands levenspad te komen ook al is die er beslist bekend mee dan de gemiddelde IND'er ook maar kan zijn, want

alleen opgeleid om te beslissen en daartoe vragen te stellen. Het acceptatieproces, daar wringt het want dat varieert van onderkennen van jezelf is erkennen tot nog altijd problemen met acceptatie. Daarbij weet de IND ook dat iedere asielzoeker zal trachten te antwoorden wat hij of zij denkt dat de IND wil horen (dat is uit zoveel onderzoeken voor iedere asielzoeker gebleken).

Nu is de vraag hoe onderken je de echte van de niet echte LHBTI. Ik denk dat onderzoek op dit vlak wetenschappelijk is en moet zijn, dus dat kan een IND'er niet. Ik denk dat een asielzoeker zijn verhaal zelf moet opschrijven en dat er dan gesprekken met een deskundig onderzoeker (psycholoog moet plaatsvinden, met kennis van het land, net als een taalanalyse) en dat de IND iets meer dan een vergewisplicht heeft zodat de beslisbevoegdheid bij de IND ligt. Ik denk dat er dan zelfs meer fake aanvragen bovenwater komen dan dat er nu is.

Blijft over de vraag hoe dit procedureel opgelost moet worden binnen de AA-procedure en de misbruik die kan ontstaan doordat mensen dan langer in de opvang zitten. Of als de psycholoog neen zegt en hun eigen psycholoog ja, dat dan net als in het advies van de medisch adviseur en de door hen ingeschakelde psychiater die dan de doorslag geeft in beginsel. 40-45 adviezen in asielzaken die anders oordeelden werden door mij ook verloren in Hoger Beroep (en anderen).

Natuurlijk is er de bekeringskwestie met dezelfde problematiek maar dat mag geen excuus zijn, omdat religie niet zo snel wetenschappelijk in het vlak van de bekering kan worden getrokken lijkt mij. Ik vind wel dat er duidelijker mensen bevraagd moeten worden op hun voorkeur, als zij bang zijn. Uitleggen in de eerste asielprocedure dat dit een probleem kan zijn als zij dit zeggen. Om de IND tegemoet te komen, op een bepaalde leeftijd kun je wel zeggen, hoewel je het risico loopt dat mensen dan zeggen, ik weet het niet maar dan kun je daar ook wat mee.

En zoals besproken meer inhoud over basisbegrippen: geaardheid, gerichtheid, ontwikkeling en acceptatie, land, religie.

Uiteindelijk denk ik dat de IND toch individueel beslist, op gevoel meer dan je denkt n.a.v. de antwoorden.

INGE ZUIDHOEK, NOORDERHUIS ADVOCATEN, GRONINGEN

De Stichting LGBT Asylum Support heeft mij verzocht om iets te schrijven betreffende mijn ervaringen met de asielprocedure van LHBT-asielzoekers en de gehanteerde werkinstructie 2015/9.

De ideale LHBT-asielzoeker is een wat vrouwelijke homoseksuele man met een goede opleiding en afkomstig uit een samenleving waarin het individu 'er toe doet'. Deze zal goed kunnen verwoorden hoe hij zichzelf ontdekte, zijn verlangens en twijfels. Hij zal kunnen vertellen over logeerpartijen bij familie en vrienden en hoe hij de eerste ervaringen op het homopad beleefde. Afkomstig uit een enigszins welvarend milieu is er dan daarna ook alle gelegenheid geweest zich op de eigen ontwikkeling te richten en het leven zo in te richten dat er ontmoetingen met gelijkgestemden konden plaatsvinden. Weliswaar heimelijk en met grote risico's en soms ook met nare al dan niet strafrechtelijke gevolgen.

Na afloop van een zitting bij de rechtbank zei de IND-vertegenwoordiger eens 'Je kunt het toch eigenlijk altijd wel zien, he' en daarbij doelde zij op het evident zichtbaar zijn van iemands geaardheid. Dit sluit aan bij hetgeen is opgenomen onder 2.1. van de Werkinstructie waar gesteld is dat het feit dat iemand voldoet aan het stereotiepe beeld van LHBT in positieve zin mag meewegen. Andersom is het echter ook waar: iemand die niet aan het stereotype beeld voldoet heeft het de facto moeilijker om de geaardheid geloofwaardig te laten zijn voor de IND.

Dit stereotype beeld zoals hierboven geschetst maakt ook duidelijk wie er in de problemen komen. Allereerst kan het voor vrouwen moeilijker zijn om haar verhaal geloofwaardig voor het voetlicht te krijgen doordat vrouwen in een aantal culturen veel minder bewegingsvrijheid hebben en dus minder de mogelijkheid om zich in de samenleving te bewegen laat staan om te reizen en gevoelsgenoten te ontmoeten. De leefruimte van vrouwen is veel beperkter, vaak is zelfs schoolbezoek al onder controle van een mannelijk familielid. Als iemand achter de LHBT-achtergrond zou komen is het leven van de vrouw al snel in gevaar, sneller dan dat bij mannen het geval zal zijn. Ik heb meegemaakt dat de IND het ten nadele van de aanvrager liet meewegen dat er niet al iemand van haar familie op de hoogte was van haar geaardheid, terwijl zij in dat geval niet eens de gelegenheid zou hebben gehad om het land te ontvluchten omdat de familie direct maatregelen zou hebben getroffen. Eerwraak kan natuurlijk ook mannen treffen maar vrouwen zijn bijzonder kwetsbaar.

Ook cultuurverschillen kunnen een belangrijke rol spelen. Uit diverse antropologische studies, onder meer van het bureau Kleurkracht, is gebleken dat bijvoorbeeld de situatie van LHBT's in Nigeria zeer wordt gekleurd door het feit dat het daar een 'wij-cultuur' betreft. De focus op de eigen gevoelens, de eigen ontwikkeling, is daar een heel andere dan in landen zoals bijvoorbeeld Iran. Of Nederland. Wanneer een asielzoeker uit Nigeria moet vertellen hoe de bewustwording van zijn geaardheid verlopen is zal dat vaak een veel minder gedetailleerd beeld oproepen en dit relaas staat verder af van de gehoord medewerker die dan niets kan met zijn intuïtie en de neiging om het 'gewoon te kunnen zien'. Ook zullen

Dit zijn de zaken die uiteindelijk afgewezen worden en die ter beoordeling worden voorgelegd voor de rechter.

Ook het niet gewend zijn aan het spreken over de gevoelens en de ontwikkeling van de relatie maakt dat soms de verklaringen niet zo eruit zien als de IND graag zou zien. Dit zou veel meer een factor moeten zijn waarmee rekening gehouden wordt. Ik heb in de loop der jaren veel Bengaalse cliënten meegemaakt voordat ik een Bengaalse LHBT-er bijstond en zij zijn allemaal even timide en bescheiden. Voor de LHBT-er betekent het echter wel dat hij zijn verhaal niet voldoende duidelijk naar voren kon brengen en zijn asielpcedure leverde geen verblijfsvergunning op.

Ik denk dat er dus meer gewicht moet worden toegekend aan de culturele achtergronden die maken hoe iemand zijn verhaal vertelt en die ook hebben gemaakt hoe iemand zijn leven heeft beleefd. Ook de sociaal-economische positie van de asielvrager is daarbij van belang: was je arm of rijk, man of vrouw. Deze expertise is er, bijvoorbeeld bij bureau Kleurkracht, of de IND zou zich moeten inspannen dit zelf in huis te halen.

Ik denk ook dat de IND veel voorzichtiger moet zijn met het afgaan op de indruk van de individuele medewerker 'die het wel kan zien', wat meer kritisch vermogen hier is op zijn plaats.

Iemand die hier asiel komt vragen zal zijn leven hier voortzetten, zo goed en zo kwaad als dat gaat, ook tijdens het verloop van de asielpcedure of daarna. Daarbij kan het zo zijn dat de asielzoeker dan een ontwikkeling meemaakt, zich leert verwoorden, kennismakt met de verschillende aspecten van de homo-beweging in Nederland en hier een netwerk opbouwt. Ook komt het uiteraard voor dat mensen een relatie krijgen in Nederland. Al deze aspecten, ontwikkelingen dus ná het vertrek uit het land van herkomst, dienen mee te kunnen wegen bij de (her)beoordeling van de gestelde geaardheid. Uiteraard zal het daarbij moeten gaan om een samenstel van meerdere aspecten, het spreekt voor zich dat een enkel lidmaatschapspasje van het COC niet volstaat. Maar het moet mogelijk zijn om na een eerste negatief verlopen asielpcedure waarbij de geaardheid niet geloofwaardig werd geacht alsnog met 'indicatief bewijs' de geaardheid aannemelijk te maken.

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Uitgaan van het vluchtverhaal en de gestelde seksuele identiteit

In beginsel moet IND uitgaan van de geloofwaardigheid van de LHBTI-asielzoeker, de redenen om te vluchten in samenhang met de gestelde seksuele identiteit. Deze geloofwaardigheid moet zeker ook gelden wanneer de gestelde seksuele identiteit in een tweede of derde procedure als nieuw feit naar voren gebracht wordt. Vaak kan de oorsprong hiervan zijn een trage vorm van bewustwording van de gestelde seksuele identiteit die pas op gang komt in een omgeving waarin de LHBTI-asielzoeker zich vrij en veilig voelt.

Het proces van bewustwording en zelfacceptatie

De huidige werkinstructie gaat er te veel vanuit dat elke LHBTI-asielzoeker een proces van bewustwording of zelfacceptatie heeft moeten meemaken. Wanneer dit niet middels gestelde vragen correct beantwoord wordt, ziet IND vervolgens de LHBTI-asielzoeker als ongeloofwaardig. Veel belangrijker zijn de sociaalculturele factoren en achtergronden van LHBTI-asielzoekers in land van herkomst maar zeker in het land waar asiel is aangevraagd. Die sociale omgeving en de verandering die plaatsvindt in Nederland moet minstens zo waar worden meegewogen.

Verwijderen van 'zelfacceptatie' als begrip in de werkinstructie

Het begrip zelfacceptatie is een begrip vanuit een Westerse gedachte van coming out. In vrijwel alle gevallen van LHBTI-asielzoekers die asiel aanvragen, kunnen zij vragen over dit subjectieve begrip niet beantwoorden. Bovendien is het begrip zonder enige vorm van uitleg een uiterst vaag begrip.

Zwaarder meewegen en nadruk op vluchtverhaal, culturele achtergrond en gestelde identiteit

Het vluchtverhaal en de culturele achtergrond van waaruit de LHBTI-asielzoeker verklaart en waarin hij/zij stelt LHBTI te zijn aan IND of aan LHBTI-belangenorganisaties waarmee de LHBTI-asielzoeker in contact staat, moet bepalend zijn in de werkinstructie. Het onderbouwt de identiteit van de LHBTI-asielzoeker en de sociale omgeving die daarbij behoort. Daarin moet IND onderzoek doen en samenwerken met internationale organisaties. Door hen opgestelde rapporten moeten meegenomen worden om de sociale omgeving van de LHBTI-asielzoeker beter te begrijpen en vanuit deze onderzoeken deze opgedane kennis toe te passen.

Zwaarder meewegen coming-out in Nederland, contacten met LHBTI-organisaties

De nadruk op de beoordeling van de LHBTI-asielzoekers ligt momenteel louter op het asielrelaas. Daarbij wordt voornamelijk gekeken naar het proces van bewustwording en zelfacceptatie. Echter pas in vrijheid kan de LHBTI-asielzoeker ervaren hoe met zijn/haar identiteit om te gaan. De coming-out in Nederland die dat logischerwijs met zich meebrengt, en daarmee ook contacten met LHBTI-netwerken en LHBTI-organisaties, moet net zo zwaar

worden meegenomen in de beoordeling. Daarbij moeten brieven die door derden worden aangevoerd als ondersteuning in het asielrelaas net zo zwaar meegewogen worden en niet, zoals nu regelmatig gebeurt, volledig door de IND afgewezen worden. Daarin moet zowel IND en COA als schakelorganisatie zorg dragen in o.a. beschikbaar stellen van goed werkende Wifi. Momenteel is op vrijwel alle AZC's Wifi bereik als slecht tot afdoende te beoordelen.

Zwaarder meewegen bewijslast door derden zoals partner(s) en LHBTI-belangenorganisaties

Het asielrelaas is bepalend voor de beoordeling van de LHBTI-asielzoeker. Echter de bewijslast die wordt aangedragen door derden, zoals (Nederlandse) partners, vrienden, LHBTI-belangenorganisaties, zegt veel meer over vanuit welke sociale omgeving de LHBTI-asielzoeker verklaart die om welke reden dan ook eerder gedurende interviews te summier verklaard zou hebben. Daarmee zijn ondersteuningsbrieven die door derden worden aangevoerd, waardevol in die zin dat zij juist bijdragen in een vaak geheel andere visie dan vanuit de beoordeling door de IND. Momenteel worden die bewijzen, ondanks uitspraak van de staatssecretaris van 9 januari 2018, niet meegewogen en regelmatig volledig afgewezen.

Niet meewegen van (nog) niet in contact staan met LHBTI-belangenorganisaties

Daarnaast mag de IND niet tegenwerpen dat de LHBTI-asielzoeker (nog) niet in contact staat met LHBTI-organisaties. Ook hierin schuilt een stereotype benadering. Immers: ook niet elke LHBTI-er in Nederland is lid van een belangenorganisatie als COC of bezoekt de Amsterdam Pride. IND behoort hierin terughoudend op te treden. Er kunnen verschillende redenen voor bestaan, bijvoorbeeld schaamte en/of angst.

Zwaarder meewegen bewijslast door derden door bij twijfel inschakelen onafhankelijke geschillencommissie

Mocht IND alsnog bewijslast niet willen toelaten, dan moet een door de overheid of door de rechter aangewezen geschillencommissie in actie komen die alsnog alle door derden aangeleverde bewijzen onderzoekt. Deze geschillencommissie kan samengesteld worden uit experts zoals (cultuur)psychologen, LHBTI-belangenorganisaties, antropologen, gedragskundigen, seksuologen, etc. Dit moet zeker gelden als de LHBTI-asielzoeker in tweede of derde procedure stelt LHBTI te zijn.

Inschakelen onafhankelijke geschillencommissie bij tweede en derde procedure

Bij een tweede en derde procedure wordt zwaarwegend gekeken wat in rechte in eerste procedure is vastgelegd. Mocht IND alsnog twijfelen aan de gestelde geaardheid en voorgestelde nieuwe feiten, dan moet de LHBTI-asielzoeker in staat worden gesteld gebruik te maken van een door de overheid aangestelde geschillencommissie, die de nieuw aangevoerde bewijzen nogmaals toetst.

Toelaten expertise van buitenaf in toetsing documenten

Indien IND niet die expertise in huis heeft om deugdelijk onderzoek te doen naar documenten die van belang zijn ter ondersteuning van het asielrelaas van de LHBTI-asielzoeker, bijvoorbeeld vanuit niet onder controle zijnde gebieden of het bewijzen op echtheid van documenten, moet zij de expertise toestaan die van buiten de IND komt.

Westerse tunnelvisie - cultuurverschil

De huidige werkinstructie 2015-09 is te veel vanuit een Westerse cultuur en daarmee tunnelvisie opgesteld. Dit geldt met name rondom hoe er gekeken wordt naar het proces van bewustwording of acceptatie. Op dit moment vormt dat het zwaartepunt van de werkinstructie. Tot die conclusie komt niet alleen LGBT Asylum Support. Het komt ook naar voren in het onderzoek van drs. José Renkens, cultuurpsycholoog verbonden aan Radboud Universiteit en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en van Dunya Veenhof, master Conflict Resolution and Governance aan de Universiteit van Amsterdam. De IND behoort rekening te houden met sociale culturele factoren en achtergronden van LHBTI-asielzoekers en daar onderzoek naar te doen en ze mee te laten wegen.

Beoordeling vanuit stereotype gedrag: relatie(s)

De basis van de werkinstructie is momenteel te veel vanuit stereotype gedrag opgesteld, zoals uitgaande van promiscue gedrag. In landen waar homoseksualiteit strafbaar is, zal de LHBTI-asielzoeker zich terughoudend opstellen. Gezien de risico's in het land van herkomst. Consequentie hiervan kan zijn, dat de LHBTI-asielzoeker slechts één partner heeft en daar trouw aan is. Daar mag IND niet aan twifelen.

Beoordeling vanuit stereotype gedrag: beleving seksualiteit

Als de LHBTI-asielzoeker de gestelde homoseksualiteit kan verklaren louter vanuit het perspectief van het hebben van seks, mag en kan IND niet tegenwerpen dat daardoor de LHBTI-asielzoeker ongeloofwaardig is. Immers de drang om seks te hebben met iemand van hetzelfde geslacht, komt voort uit de gestelde homoseksualiteit. Dat daarin (nog) niet diepere gevoelens naar voren komen, is passend vanuit een sociale omgeving (taboe en verbod op homoseksualiteit) waarin het ontwikkelen van die diepere gevoelens die gezien kunnen worden als een relatie, niet of nauwelijks mogelijk is.

Beoordeling vanuit bi-seksualiteit en nareizen familieleden

Als de LHBTI-asielzoeker stelt bi-seksueel te zijn, mag IND niet louter dit beoordelen vanuit de vrees en visie en achterliggende gedachte dat bij eventuele inwilliging van het asielverzoek, het nareizen van familieleden het gevolg kan zijn. Er moet beoordeeld worden op de gestelde geaardheid, de onmogelijke beleving daarvan in land van herkomst in combinatie met de daar geldende strafbaarstelling.

Beoordeling en vraagstelling versus taal, opleiding en leeftijd (met name minderjarigen)

Interviews waarbij de gestelde oriëntatie onderwerp is, zijn veruit het moeilijkst voor IND-gehoorbeambten. IND moet echter meer rekening houden, gezien de vragen gesteld vanuit de werkinstructie, met het denkvermogen. Zaken die hierin meespelen zijn onder meer het opleidingsniveau, de psychische gesteldheid, het psychologische profiel, taalvermogen en taalkundige achtergrond van LHBTI-asielzoekers en zekere leeftijd.

In veel gevallen is de vraagstelling te moeilijk, gezien lang niet elke LHBTI-asielzoeker een opleiding in land van herkomst heeft gehad en vanuit dit niveau kan beredeneren hoe een proces van bewustwording heeft plaatsgevonden als ook tot de conclusie heeft kunnen komen in algemeenheid onder de term 'homoseksualiteit' te vallen.

Bij LHBTI-asielzoekers die analfabeet zijn of een taalachterstand hebben, moet daarom uiterst terughoudend gevraagd worden naar uitleg van begrippen als LHBTI. Dat geldt temeer voor minderjarige LHBTI-asielzoekers die voor zover wij nu kunnen overzien, niet dezelfde vraagstelling voorgelegd mogen krijgen waar ook uitgegaan wordt van een proces van bewustwording, acceptatie en tussenliggende worsteling

Het definiëren van een verklarende begrippenlijst voor de LHBTI-asielzoeker, IND en tolken

De IND moet een begrippenlijst invoeren waarin ze niet alleen omschrijft wat zij verstaat onder de term 'homoseksualiteit' maar ook begrippen als 'bewustwordingsproces'. Die begrippenlijst moet voorafgaand aan een gesprek verstrekt worden aan tolken en aan LHBTI-asielzoekers waarmee helderheid geschapen wordt. In deze lijst moeten termen worden opgenomen waarover zelfs in het Nederlands verwarring kan ontstaan zoals 'een vriend' of 'jé vriend'. Daarmee ontstaat meer helderheid over alle mogelijke vormen van relaties.

LHBTI-vriendelijke tolken

Behalve van de IND gehoorbeambte, is de LHBTI-asielzoeker tijdens de interviews sterk afhankelijk van de interactie die plaatsvindt met de tolk. Het is raadzaam om tolken in te schakelen die op de hoogte zijn van LHBTI-situaties in het land van herkomst, maar daarnaast ook door de begrippenlijst op de hoogte zijn van specifieke LHBTI-terminologie. Daarnaast moet duidelijker een klachtenprocedure worden uitgelegd, voor het geval dat deze nodig mocht zijn. Het verzoek is om tolken te gebruiken die onder ede staan. Erg veel argwaan is er tegen tolken die afkomstig zijn uit het land van herkomst, gezien hun vaak anti-homoseksuele achtergrond. Advies is daarin ook terughoudend te zijn in religieuze uitingen zoals het dragen van een hoofddoek, gezien dit averechts zal werken in het opbouwen van vertrouwen.

Geluidsopnames en registratie/omschrijven van emoties

Het toelaten van geluidsopnames bij interviews, zodat die gebruikt kunnen worden bij een mogelijk geschil. Daarnaast zien we nauwelijks registratie terugkomen door IND-gehoorbeambten over getoonde emoties die geuit worden door de LHBTI-asielzoeker gedurende interviews. Ook dit moet in de gehele beoordeling door de IND gebruikt worden. Het verklaart veel over de psyche en de emotionele toestand van de LHBTI-asielzoeker die een herbeleving meemaakt van de situatie in het land van herkomst.

Ondersteuning door LHBTI-organisaties

Het toelaten en erkennen van ondersteunende LHBTI-organisaties bij interviews. Lange tijd is dit verschillend toegepast bij verschillende aanmeldcentra in Nederland. Momenteel wordt dat louter toegestaan aan de gemachtigde van de LHBTI-asielzoeker of door Vluchtelingenwerk Nederland. Vaak is bij Vluchtelingenwerk Nederland de specifieke dossierkennis echter niet aanwezig.

IND-team Roze in Blauw

De LHBTI-asielzoeker heeft doorgaans angst om zich te uiten naar autoriteiten, zeker als voor het eerst tegen een onbekende zijn/of haar levensverhaal verteld moet worden. Een Roze Team IND, vergelijkbaar met Roze in Blauw, zou niet alleen het vertrouwen wekken maar ook meer wederzijds begrip alsook empathie en inlevingsvermogen creëren. Vanuit gesprekken met IND-gehoorbeambten komt juist naar voren hoe (heteroseksuele) gehoorbeambten moeite hebben om door te kunnen vragen in onderwerpen als zij zelf die expertise op dit vlak niet hebben. Roze in Blauw heeft zich uitermate goed bewezen, juist ook omdat het om onderling vertrouwen gaat.

Vragen naar data en specifieke momenten gedurende processen zoals het bewustwordingsproces

De IND vraagt doorgaans naar momenten waarop o.a. het bewustwordingsproces danwel zelfacceptatie zouden moeten hebben plaatsgevonden. Deze vragen hebben betrekking op een proces waarin IND terughoudend moet zijn in het vragen naar momenten die nauwelijks te omschrijven zijn. Zeker als daaraan trapsgewijs soms conclusies verbonden worden door onmogelijke vragen te stellen dat beide momenten op één dag zelfs zouden kunnen plaatsvinden.

Beoordeling door IND als vaag en summier

Naast dat de asielaanvraag van LHBTI-asielzoekers doorgaans worden afgewezen op het ontbreken van het bewustwordingsproces danwel zelfacceptatie, wordt dit vaak bevestigd door een conclusie die achteraf door IND stevast omschreven wordt als het 'summier' en 'vaag' beantwoorden. Hierin zit een beoordelingsfout die de gehoorbeambte gedurende de interviews moet corrigeren en niet achteraf door de LHBTI-asielzoeker de gelegenheid te geven zich nader te verklaren. Dit mag de IND niet achteraf inbrengen aangezien de IND-gehoorbeambten de deskundigen op dit gebied zijn. Zij dienen voldoende door te vragen.

Contacten met LHBTI-belangenorganisaties in Nederland

IND werpt vaak tegen dat de LHBTI-asielzoeker niet in contact staat met LHBTI-organisaties. Met dit pleidooi verzoeken we het creëren van mogelijkheden dat de LHBTI-asielzoeker sneller met LHBTI-organisaties in contact kan komen. LGBT Asylum Support is actief in Ter Apel en tal van netwerken. We geven informatie via de (verouderde en gebrekkige) Rainbow Refugees app van COC Nederland. Een Russische vertaling ontbreekt en verwijst louter eenzijdig naar COC-cocktailprojecten.

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

De IND kan samen met schakelpartner COA bij aanmeldcentra de gelegenheid scheppen dat LGBT Asylum Support in samenwerking met VluchtelingenWerk Nederland regulier spreekuur kan houden.

Aanvullend gehoor

De IND behoort bij twijfel altijd een aanvullend gehoor te laten plaatsvinden, voordat een voornemen tot afwijzing van de asielaanvraag wordt uitgebracht. De IND is immers de deskundige op dit gebied en heeft de mogelijkheden maar ook de plicht om te onderzoeken.

Contacten met LHBTI-belangenorganisaties in Nederland voor verbetering werkinstructie

De IND gaat tot dusver niet met LGBT Asylum Support om tafel om verbeterpunten van de werkinstructie 2015-09 te bespreken dan wel aan te passen. Dit ondanks de aangenomen motie in de Tweede Kamer aan staatssecretaris Mark Harbers. LHBTI-belangenorganisaties zoals LGBT Asylum Support, kunnen wel degelijk in dit proces bijdragen omdat ze de schakel zijn met zowel de LHBTI-asielzoekers als de advocaten die hen bijstaan.

Daarnaast is breder oriënteren en het betrekken van rapporten van LHBTI-organisaties buiten Europa in dit proces raadzaam. Zodat niet alleen de ambtsberichten up-to-date zijn, maar er ook voor de LHBTI-asielzoeker erkenning en vertrouwen ontstaat als de IND gehoorbeambte op de hoogte is van de situatie in het land van herkomst.

Aanvulling op thema's: gezondheid

Thema 'gezondheid' toe te voegen aan de lijst van thema's gezien in vele landen van herkomst er beperkte toegang is tot gezondheidszorg m.b.t. zaken als HIV gezien stigmatisering. Dit geldt tevens voor transgenders.

Een analyse van de interviewmethode van de IND in lhbt-i-zaken

‘Kunt u dat moment eens beschrijven?’

Naar aanleiding van afwijzingen van lhbt-i-asielzoekers en kritiek op de sterke focus op zelfrealisatie en zelfacceptatie is er een case study gedaan. Doelstelling was te achterhalen of en, zo ja, welke patronen in de vraagmethode van de IND mogelijk aan deze afwijzingen ten grondslag liggen. De manier van vragen stellen is geanalyseerd in termen van narrativiteit en performativiteit. José Renkens concludeert dat de vraagstelling duidt op homonormatieve assumpties en dat er wordt gezocht naar westerse verhalen over coming out. Zo ontstaat het risico dat een aanvrager meer wordt beoordeeld op eloquentie en intellectuele ontwikkeling, op gelijkenis met westerse vertelpatronen over coming out, dan op eerlijk vertellen over de reden om te vluchten.

1. Inleiding

In april 2017 werd de petitie #nietgaygenoeg gestart, als kritiek op het feit dat in Nederland zoveel asielaanvragen van lesbische, homo- en biseksuele, en transgender (lhbt) asielzoekers worden afgewezen omdat de staatssecretaris niet gelooft dat zij lhbt-i zijn; zij zijn als het ware niet ‘gay genoeg’.^{2,3} De IND voert interviews uit volgens haar werkinstructie uit 2015 en op papier lijkt dit een goede handleiding te zijn om onderscheid te maken tussen hen die wel en niet gevaar lopen in land van herkomst, vanwege hun seksuele en/of genderidentiteit.⁴ Tegelijk is er al veel kritiek geuit op de sterke focus op vragen naar het bewustwordings- en zelfacceptatie proces, bijvoorbeeld door advocaten die werken met lhbt-i-vluchtelingen.⁵

De verkregen antwoorden lijken niet te stroken met hoe men verwacht dat een ‘echte homo’ hierover zou praten. Inmiddels heeft ook de Nederlandse politiek dit signaal opgepakt, en gaan politieke partijen in gesprek met de Tweede Kamer over het voorkomen van het ten onrechte uitzetten van vluchtelingen.⁶

Vluchtelingen moeten tijdens hun gehoor bij de IND aannemelijk maken dat zij daadwerkelijk lhbt-i zijn. Het persoonlijke verhaal van de vluchteling is hierbij leidend en vaak de enige bron van bewijs, vooral als het gaat om landen van herkomst waar de vervolging in handen is van familie of de gemeenschap. Vragen naar bewustwording van iemands seksuele en/of genderidentiteit moeten de interviewer van de IND helpen om te weten te komen of aanvrager daadwerkelijk lhbt-i is. Hierbij komt dat de Werkinstructie van de IND een aantal restricties kent in vragen naar bewijs en dat de interviewer geacht wordt niet te zoeken naar stereotype gedrag of verhaal. Welk verhaal geldt dan als geloofwaardig?

Daarnaast kunnen moeilijkheden ontstaan doordat er altijd een tolk bij het gesprek aanwezig is (aangezien alle interviews in de moedertaal van de aanvrager worden gehouden). Aanvrager durft mogelijk niet volledig open te zijn omdat de tolk vaak van dezelfde etnische en culturele achtergrond is als de aanvrager. De asielzoeker weet niet of de tolk hetzelfde

1 Ze is ook lid van de adviescommissie lhbt-beleid van het College van B&W van gemeente Nijmegen, freelance trainer voor bureau Mind Mix en vrijwilliger bij COC regio Nijmegen voor lhbt-i vluchtelingen. Ze dankt prof. mr. T.P. Spijkerboer, mr. D. Ghiddeij, en T. van der Sande BEd voor hun kritische reactie op eerdere versies van dit artikel.

2 LGBT Asylum Support, ‘Niet gay genoeg’ (petitie), 2017 (<https://nietgaygenoeg.petities.nl>).

3 Tegenwoordig wordt meestal de afkorting ‘lhbt-i’ gebruikt: de ‘i’ staat voor mensen met een intersekse conditie. Het Nederlands Netwerk Intersekse/DSD zegt: ‘De term intersekse wordt gebruikt voor mensen die geboren zijn met een lichaam dat niet voldoet aan de normatieve definitie van man of vrouw.’ (<http://nnid.nl/definitie/>). De petitie ‘nietgaygenoeg’ sprak over lhbt-i-asielzoekers, vandaar dat op die plek de ‘i’ ontbreekt. In de rest van dit stuk zal ‘lhbt-i’ gebruikt worden.

4 Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) (2015) *Werkinstructie 2015/9*.

5 R. Janssen. ‘Hoe beoordeelt de IND of een asielzoeker ‘gay genoeg’ is?’ Gay.nl, 19 nov. 2017 (<http://bit.ly/2CkOoY>).

6 NOS, ‘Kamer wil betere screening homoseksuele asielzoekers’, 29 november 2017 (<https://nos.nl/artikel/2205082-kamer-wil-betere-screening-van-homoseksuele-asielzoekers.html>).

oordeel ten aanzien van homoseksualiteit is toegedaan als de mensen waarvan aanvrager is weggevlucht. Het advies uit *Fleeing Homophobia* om 'de aanvrager in staat te stellen om het verhaal van hun seksuele oriëntatie te vertellen zoals zijzelf dit hebben ervaren, op een gedetailleerde manier en in een veilige omgeving' is dus lastig op te volgen.⁷

Ook is een beladen interview waar je toekomst van afhangt, geen 'veilige omgeving', hoezeer de interviewer ook zijn/haar best doet. Aspecten die te maken hebben met aanwezigheid van een tolk en de ongelijke machtsverhouding tussen aanvrager en interviewer blijven in dit artikel buiten beschouwing.

Bovenstaande leidt tot de volgende onderzoeksvraag:

Welke patronen in de vraagmethode van de IND liggen mogelijk ten grondslag aan de afwijzing van lhbt asielzoekers?

en grammatica. Terwijl iedere Nederlander begrijpt dat iemand uit Uganda geen Nederlands spreekt, lijken we wel te verwachten dat de manier van vertellen dezelfde is als hier. Toch worden deze verschillen anders gewaardeerd door de toehoorder: 'Instead, they sometimes dismiss stories from different cultures as simply "not making sense", as if that property were an objective, culture-free one.'¹⁰

Verhalen die op een andere manier worden verteld, bijvoorbeeld omdat iemand uit een andere cultuur komt, worden afgedaan als onlogisch, alsof 'logisch zijn' een objectieve, cultureel neutrale eigenschap is. Maar dat is het niet, omdat lineaire en chronologische ('logische') verhalen typisch westers zijn. Niet-chronologische verhalen lopen dus het risico dat ze niet geloofd worden, door hun structuur.

Dit heeft vaak als gevolg dat communicatie gebrekkig verloopt.

Velen zijn nooit eerder uit de kast gekomen, soms zijn ze ge- 'out' door anderen, sommigen zouden zichzelf nooit 'gay' noemen als het niet nodig zou zijn voor hun asielaanvraag

Dit artikel is exploratief van aard. Eerst worden theorieën uit de narratieve wetenschap en genderstudies besproken. Deze theorieën worden in combinatie met postkoloniale theorie gebruikt voor de analyse van de vraagmethode in interviews door de IND. De analyse zelf richt zich op de vraagmethode van de IND, de antwoorden van de aanvrager maken geen deel uit van de analyse.

De casus betreft een vrouw wier verzoek tot asiel is afgewezen. Deze analyse zal gecombineerd worden met culturele en politieke aspecten van 'storytelling', om te komen tot een probleemschets van de huidige interviewtechnieken zoals die worden toegepast in de asielgehoren met lhbt-asielzoekers.⁸

2. Storytelling, reflectie en herinnering

2.1 Zelfverhalen en westerse patronen

De manier waarop mensen verhalen vertellen wordt sterk beïnvloed door socialisatie met daarin een rol voor de sprookjes die we lezen en horen als we jong zijn. Deze hebben een op elkaar lijkend patroon, en worden altijd op een bepaalde, chronologische manier verteld. Hiermee samen hangt hoe mensen tijd, en dus hun leven, beleven en hun ervaringen duiden. Nederlandse en westerse levens en verhalen worden op een lineaire manier verteld. We worden geboren, maken dingen mee, en gaan dood. In die volgorde. Maar deze lineaire, chronologische manier van ervaren en terugkijken is een westers patroon.⁹

Dit heeft dus grote invloed op de manier waarop mensen hun eigen ervaringen vertellen. Allyssa McCabe schrijft in 1997 al dat ervaringen op verschillende manieren worden verteld, afhankelijk van welke cultuur iemand van oorsprong is. Deze verschillen zijn een natuurlijk onderdeel van verhalen, net als bijvoorbeeld verschillen in woordgebruik, uitspraak

Gaat het om situaties waarin machtsverschillen een rol spelen, dan is het effect van ernstiger aard. Als voorbeeld geeft McCabe hoe klinisch psychologen verhalen van kinderen met Latino achtergrond significant vaker bestempelen als 'onlogisch' en 'onbegrijpelijk' dan die van kinderen met een Europese of Noord-Amerikaanse achtergrond. Het gevolg was dat de Latino kinderen vaker de diagnose 'ontwikkelingsachterstand' kregen.

Welke gevolgen heeft dit in de asielgehoren door de IND? In de interviews met lhbt-vluchtelingen kan een zelfverhaal dat niet is opgebouwd volgens het dominante westerse lineair-chronologische patroon moeilijker, of zelfs helemaal niet, te begrijpen zijn. Waar in westerse literatuur en kunst een esthetisch effect bereikt kan worden door te spelen met chronologie, leidt het bij vertellingen van persoonlijke ervaring tot een gevoel van wantrouwen. Bij meer associatieve en circulaire verhaalpatronen lijkt er iets niet te kloppen in het verhaal, en dus wordt het eerder als ongeloofwaardig gezien.

u zijn voor hun asielaanvraag.

2.2 Narrativiteit

Naast de manier van vertellen van een 'geloofwaardig verhaal' wordt van vluchtelingen die beweren lhbt te zijn een bepaald soort verhalen verwacht. In *Fleeing Homophobia* wordt dringend geadviseerd om tijdens het onderzoek naar de vluchtreden niet te stereotyperen, bijvoorbeeld om niet te snel te concluderen dat iemand toch heteroseksueel is op basis van een (hetero) huwelijk in het land van herkomst, kinderen heeft, of zich onopvallend (dus niet herkenbaar homo of lesbisch) kleedt. Juist het vragen naar hoe iemand zichzelf kon ontdekken en ervaren als niet-heteroseksueel zou moeten helpen in het vaststellen of iemand daadwerkelijk lhbt is.¹¹

Dit plaatst de interviewer van de IND voor een lastige taak: iedereen heeft een eigen, uniek verhaal, en tegelijkertijd lijken verhalen bepaalde elementen te moeten bevatten op basis waarvan bepaald kan worden of dit verhaal geloofwaardig is voor een lhbt-persoon. Deze paradox vraagt van de vluchteling een zekere behendigheid om hier doorheen te laveren. De

7 S. Jansen, T. Spijkerboer, *Fleeing homophobia – Asylum Claims related to sexual orientation and gender identity in Europe*. Amsterdam: COC Nederland en Vrije Universiteit Amsterdam, 2011. Quote, p.62: 'enabling applicants to tell the story of the sexual orientation as they have experienced it, in a detailed manner and in a safe space'.

8 Tijdens de presentatie op de conferentie 'Out & Proud?' op 5 oktober 2017 bleek overigens in het publiek veel herkenning te bestaan in huidige interviews met lhbt-asielzoekers in Europa. COC Nederland (2017), 'Conference: Out & Proud? LGBTI asylum in Europe', van: <https://www.coc.nl/asylum-conference>.

9 S. Leydesdorff, *De mensen en de woorden*, Amsterdam: Meulenhoff Boekerij, 2012.

10 A. McCabe, 'Cultural background and storytelling: A Review and Implications for Schooling', *The Elementary School Journal*, Vol. 97, nr. 5, pp. 453-473, mei 1997 (<http://www.jstor.org/stable/1002264>).

11 S. Jansen, T. Spijkerboer, *Fleeing homophobia – Asylum Claims related to sexual orientation and gender identity in Europe*, Amsterdam: COC Nederland en Vrije Universiteit Amsterdam, 2011.

marge waarbinnen een verhaal geloofd wordt, is dus klein. Een persoonlijk verhaal wordt onderdeel van een collectief verhaal, een gedeelde ervaring. Dit collectieve verhaal dient uniek te zijn en tegelijk een 'script' te volgen. Een script betekent hier gedrag dat een zekere voorspelbaarheid in zich draagt, bepaalde culturele codes toont en herhaalt, en dus opnieuw neerzet voor de volgende die eenzelfde soort verhaal vertelt.¹² Ik pas dit inzicht in mijn analyse toe om te laten zien hoe in de interviews gezocht lijkt te worden naar specifieke scripts, die maken dat iemands verhaal als lhbtï geloofwaardig is.

2.3 Reflectie en herinnering

Een belangrijk aspect van zelfverhalen is reflectie. Kinderen worden van kleins af aan getraind in het reflecteren op hun daden en gevoelens. Volwassenen sporen kinderen voortdurend aan om na te denken over het effect van hun gedrag op een ander kind, zoals speelgoed afpakken, of niet mee laten voetballen. Zo wordt hen aangeleerd een mening te vormen over onze gedragingen en gedachten, en hierover te communiceren. Tegelijk zien we in Nederland, een van de meest 'homotolerante' landen ter wereld, dat veel jongeren toch moeite hebben met het praten over persoonlijke kwesties zoals seksualiteit. Dit geldt des te meer wanneer iemand niet binnen het verwachte plaatje past voor wat betreft seksuele voorkeur of genderidentiteit. Dit zijn kwetsbare, persoonlijke zaken. Als blijkt dat je gedachten en gevoelens niet alleen niet passen maar zelfs taboe zijn, ook voor jezelf, komt die reflectie onder druk te staan. Communiceren hierover is al helemaal niet aan de orde: dit moet eerst aangeleerd worden door een sociale omgeving.

Aangezien vluchtelingen asiel kunnen krijgen als zij bij de sociale groep 'lhbtï' horen, betekent dit dus dat ervan uit wordt gegaan dat mensen een lhbtï-identiteit kunnen hebben. Het logische gevolg is dat in de aanvraag om asiel, mensen bevraagd kunnen worden op deze identiteit. Tijdens het gehoor bij de IND wordt dan ook gevraagd naar hoe zij erachter kwamen lhbtï te zijn, en hoe de aanvragers vervolgens zijn omgegaan met deze identiteit. Voor veel lhbtï-vluchtelingen geldt dat een dergelijke identiteit in hun cultuur niet 'bestaat'. Uit een onderzoek naar 60 lhbtï-vluchtelingen blijkt dat verhalen over coming out zeer verschillend zijn – als deze verhalen er al zijn. Velen zijn nooit eerder uit de kast gekomen, soms zijn ze ge-'out' door anderen, sommigen zouden zichzelf nooit 'gay' noemen als het niet nodig zou zijn voor hun asielaanvraag.¹³ De – problematische – vooronderstelling is dat vluchtelingen hierop op onze geïdealiseerde Nederlandse manier kunnen reflecteren én communiceren tijdens hun gehoor.

Herinneringen vormen een belangrijk onderdeel van reflectie. Herinneringen krijgen verschillende vormen en waarden door de tijd en roepen verschillende gevoelens op. Gevoelens over een geliefde zullen tijdens en vlak na een relatiebreuk bijvoorbeeld sterk verschillen met tien jaar na de breuk. Ook de betekenis van bijvoorbeeld iemands gedrag kan door de

tijd anders beleefd worden. Als een herinnering wordt verteld aan iemand is bovendien van invloed welke relatie de verteller heeft met de toehoorder, en wat het doel is van het vertellen over deze herinnering.

De feiten van het verhaal veranderen niet, maar het verhaal kan op meerdere manieren verteld worden; er is niet één 'ware versie'. Dit betekent dus dat verhalen constructies zijn, ze worden geconstrueerd door de verteller. Als het gaat om herinneringen waarover niet eerder werd gesproken, ontstaat het verhaal op het moment dat het voor het eerst verteld wordt.¹⁴ Ook de betekenis van bepaalde zaken ontstaat soms pas tijdens het vertellen. Omdat lhbtï-vluchtelingen niet gewend zijn om over hun seksualiteit te spreken doen ze dit vaak voor het eerst tijdens hun gehoor bij de IND. Als iemand voor het eerst praat over ervaringen en gevoelens met betrekking tot lhbtï, haar of zijn reflectie hierop, kan dit dus heel goed leiden tot een verhaal dat verwarrend en inconsistent klinkt. Uit onderzoek blijkt dat mensen consistentie een belangrijk aspect vinden om te bepalen of een verhaal waar is. Meer consistentie zou dan duiden op waarheid, minder consistentie op onwaarheid. Maar de waarneming of een verhaal consistent is hangt onder andere af van situationele en persoonlijke factoren.¹⁵ Onbewust wordt gebruik gemaakt van 'rules of conversation': als iemand zich niet aan die regels houdt wekt dit al snel de indruk dat het verhaal gefabriceerd, verzonnen is. Dit leidt tot achterdocht.¹⁶

Dit is een belangrijk en problematisch aspect in de gehoren van de IND, wat nog verder wordt versterkt als trauma meespeelt. De kans dat een lhbtï vluchteling in het thuisland te maken heeft gehad met geweld en hierdoor trauma heeft opgelopen, is vrij groot.¹⁷ Uit zelfbehoud kunnen traumatische herinneringen zijn verdrongen of gebagatelliseerd. Sowieso raken herinneringen die gepaard gaan met heftige emoties, niet goed opgeslagen in het geheugen en zijn daardoor niet compleet.¹⁸ Ook al vertelt iemand niet concreet over een trauma, hij of zij kan er wel het hele interview mee bezig zijn, aldus Leydesdorff: 'Getraumatiseerden drukken zich bijvoorbeeld vanzelfsprekender en in sterkere mate dan anderen uit in imaginaire en gefragmentariseerde, steeds onderbroken verhalen. Veelal zijn hun verhalen geladen met symboliek. Dat alles kan het moeilijk maken om die verhalen te begrijpen en te analyseren.'¹⁹ Als het gaat om herinneringen uit de (vroege) jeugd weten ook mensen zonder trauma niet altijd precies welke gebeurtenis er eerder of later gebeurde. Redenen kunnen zijn: bias van de respondent, het kan zijn dat de termen die de interviewer gebruikt niet herkend worden als passend bij de betreffende gebeurtenis, of de vraag roept een herinnering uit een andere periode op dan eigenlijk werd bedoeld.²⁰ Vragen naar zelfrealisatie van iemands lhbtï-identiteit leiden dus niet zonder meer tot een accuraat antwoord.

12 J. Butler, (1988). 'Performative acts and gender constitutions: An essay in phenomenology and feminist theory' *Theatre Journal*, 40 nr. 4, p. 519 – 531, 1988. Butler gebruikt de term script vooral om duidelijk te maken hoe gender – dus culturele normen, ingesloten opvattingen rondom mannelijkheid en vrouwelijkheid, mannelijk en vrouwelijk gedrag inclusief 'bijbehorend' heteroseksueel gedrag en identiteit – werkt.

13 C. Giametta, *The Sexual Politics of Asylum: Lived Experiences of Sexual Minority Asylum Seekers and Refugees in the UK*, London: London Metropolitan University, 2014.

14 P. Voestermans, T. Verheggen, *Cultuur & Lichaam. Een cultuurpsychologisch perspectief op patronen in gedrag*, Open Universiteit Nederland en Blackwell Publishing Ltd., 2007.

15 P.A. Granhag, & L.A. Strömwall, 'Repeated interrogations – stretching the deception detection paradigm', *Expert Evidence*, 7(3), pp. 163-174, 1999.

16 J. Herlihy, K. Gleeson, S. Turner, 'What Assumptions about Human Behaviour Underlie Asylum Judgments?' *International Journal of Refugee Law*, Vol. 22 (3), 2010.

17 R.A. Hopkinson, E. Keatly, E. Glaeser, 'Persecution Experiences and Mental Health of LGBT Asylum Seekers', *Journal of Homosexuality*, 64, nr. 12, 2017.

18 J. Herlihy, S.W. Turner, 'Asylum claims and memory of trauma: sharing our knowledge.' *The British Journal of Psychiatry*, nr. 191, p.3-4, Jun 2007.

19 S. Leydesdorff, *De mensen en de woorden*, Amsterdam: Meulenhoff Boekerij, 2012.

20 I.E. Hyman Jr, E.F. Loftus, 'Errors in autobiographical memory.' *Clinical Psychology Review*, 18(8), p. 933-947, 1998.

Ook Jacksons ervaring in interviews met vluchtelingen is dat de levens van mensen op de vlucht, in crisis, vaak niet meer ‘vertelbaar zijn’.²¹ Niet alleen de sociale context gaat verloren, maar ook coherentie in tijd, plaats en persoon kan verloren gaan. Als verklaring hiervoor gebruikt Jackson het, door Walter Benjamin beschreven, onderscheid tussen ervaringen die direct zijn ondergaan – Erlebnis – en ervaringen die op zo’n manier zijn overdacht en bereflecteerd dat zij begrijpelijk zijn geworden en dus communiceerbaar naar anderen – Erfahrung. Voor mensen die niet gewoon zijn om (op de westerse manier) te reflecteren en praten over zeer persoonlijke ervaringen zoals hun seksualiteit – die ook nog eens taboe zijn in hun land van herkomst – krijgt hun verhaal niet alleen op een andere manier vorm dan in het witte westen, maar is het soms simpelweg (nog) niet geschikt om verteld te worden.²²

Levens van mensen op de vlucht zijn vaak niet meer ‘vertelbaar’ omdat de sociale context en de coherentie in tijd, plaats en persoon verloren ging.

Positie verteller

Een verhaal vertellen dient altijd een doel. De constructie van een verhaal, een herinnering, kan niet los gezien worden van dit doel op het moment van vertellen. Cultuurpsychologen Voestermans en Verheggen leggen uit hoe de kern van gespreksanalyse (etnomethodologie) de vraag betreft hoe mensen tijdens het vertellen, rekenschap afleggen van hun handelwijze: ‘Er is niet zozeer sprake van een verhaal, maar van een positionering van zichzelf – op basis van interpretaties van hoe anderen in dit geval zouden kunnen reageren of hoe ze gereageerd hebben.’²³

Zelfverhalen worden sterk gevormd door culturen en subculturen, en zijn geenszins universeel in hun vorm. Er bestaat niet zoiets als één allesomvattend zelfverhaal. De situatie waarin iemand zich bevindt, en de beginvraag van een interviewer, heeft invloed op hoe een verhaal verteld wordt.²⁴

Ook in *Fleeing Homophobia* lezen we dat de manier van vragen stellen in een gehoor cruciaal is: vragen waardoor aanvragers beledigd of van streek raken, leiden tot ‘verdachte’ antwoorden. Het is heel wel mogelijk dat het zelfbeeld of zelfbegrip van aanvragers onbekend is voor de interviewer, of dat aanvragers problemen hebben met het onder woorden brengen van hoe zij zichzelf zien. Misschien durven zij niet volledig open te zijn over zichzelf, misschien weten ze het zelf nog niet precies hoe ze zichzelf zien.²⁵

Hoe de hoor- en beslismedewerker van de IND een verhaal (of een samenhangend geheel van antwoorden) interpreteert, zal in veel gevallen dus niet zozeer gaan over of iemand ‘gay genoeg’ is, maar in hoeverre iemand in staat is om de juiste positie in te nemen tijdens het gesprek.

Kortom: behalve dat onze westerse lineaire vertel-logica niet per definitie opgaat voor mensen met een andere culturele achtergrond, zijn er ook problemen met de herinneringen zelf en het kunnen reflecteren hierop. Dit geldt des te sterker als het gaat om een onderwerp dat taboe is, en nog meer als er sprake is van trauma. Voor lhbt-vluchtelingen geldt beiden. Als iemand op een later moment nogmaals gevraagd wordt naar specifieke herinneringen, bijvoorbeeld bij een tweede gehoor, is het dus heel wel mogelijk dat het verhaal op een

andere manier verteld wordt dan de eerste keer. Deze inconsistentie kan ondermijnend werken op de geloofwaardigheid van het verhaal.

3. ‘Performativiteit’ of ‘hoe je asiel verdient’

Het bovenstaande koppel ik aan het concept ‘performativiteit’ van genderstudies theoreticus Judith Butler.²⁶ Eenvoudig gezegd betekent dit dat mensen hun rol ‘performen’ om als zodanig herkenbaar te zijn voor de medemens. *Performing* dient hier niet gezien te worden als ‘toneelspelen’ maar het vervullen van een rol volgens andermens’ maar ook de eigen verwachtingen. Iemand kan bijvoorbeeld tegelijkertijd een opstandige zoon, een liefhebbende vader, en een strenge docent zijn, en dus in elke situatie de bijbehorende herkenbare rol vertolken en toch op een herkenbare manier, zichzelf zijn.

Ik ga uit van hoe binnen de cultuurpsychologie identiteit (of ‘zelf’) wordt gezien als een proces, niet als een statische eigenschap. Identiteitsvorming is dus een levenslang proces, in elke sociale situatie wordt het zelf opnieuw geconstrueerd, gereconstrueerd, of sociaal geco-construeerd.²⁷ Voor iedereen geldt dat zij/hij dus onderdeel is van meerdere sociale groepen waarbinnen iemand de verwachte sociale rol ‘speelt’. Uit onderzoek blijkt dat het gevoel van identiteit kan worden versterkt juist door lidmaatschap van meerdere sociale groepen.²⁸

Performativiteit gaat in feite over de reproductie van normen. Mensen gedragen zich volgens bepaalde normen, waarvan zij verwachten dat deze bij hun rol horen en bevestigen (reproduceren) zo precies die normen voor anderen. Deze normen

21 M. Jackson, *The politics of storytelling: Variations on a theme by Hannah Arendt*, Copenhagen (DK): Museum Tusculanum Press, 2013.

22 Ibid. Quote, p.20: ‘Many writers have noted that one of the most arresting things about refugee stories – and, more generally, the stories of people in crisis, in torture, in flight – is that life all but ceases to be narratable. (...) Not only is there a loss of the social context in which stories are told; the very unities of space, time and character on which narrative coherence depends are broken. For refugees, life is no longer a journey or narrative the meaning of which is consummated in return, or even, indeed, in time’.

23 P. Voestermans, T. Verheggen, *Cultuur & Lichaam. Een cultuurpsychologisch perspectief op patronen in gedrag*, Open Universiteit Nederland en Blackwell Publishing Ltd., 2007.

24 J. Sermijn, G. Loots, P. Devlieger, ‘Het onderzoeken van verhalen over het zelf: een narratieve, rizomatische benadering’, *Kwalon* 42, jaargang 14, nr. 3, pp. 17-26, 2009.

25 S. Jansen, T. Spijkerboer, *Fleeing homophobia – Asylum Claims related to sexual orientation and gender identity in Europe*. Amsterdam: COC Nederland en Vrije Universiteit Amsterdam, 2011. Quote, p.54: ‘Credibility may crucially depend on the approach to questioning and types of questions asked (such as open or closed questions). Putting questions in ways which applicants find offensive or otherwise disturbing may lead to answers which are suspicious to asylum authorities. People may relate to themselves in ways which are unfamiliar to the interviewer, or they may have difficulties in putting into words how they see themselves. They may be hesitant

to disclose their sexual orientation or gender identity, or may be in the process of figuring out how they see themselves.’

26 J. Butler, ‘Performativity, Precarity and sexual Politics.’ Lecture given at Universidad Complutense de Madrid, June 8, 2009, in: *AIBR. Revista de Antropología Iberoamericana*, Vol. 4, n. 3. Septiembre-Diciembre 2009. Judith Butler, filosoof, heeft het concept ‘performativiteit’ ontwikkeld, uitgaande van Simone de Beauvoir’s uitspraak ‘je komt niet ter wereld als vrouw, maar je wordt vrouw’. De rol die je krijgt toebedeeld als meisje of jongen oefent je je leven lang en raakt niet alleen in je gedrag, maar ook in het lichaam ingesleten en lijkt daardoor ‘natuurlijk’, dus ‘normaal’. Op deze manier stelt het weer de norm voor andere mannen en vrouwen.

27 U. Fuhrer, *Cultivating minds: identity as meaning-making practice*, London and New York: Routledge, 2004.

28 C. Kampmeier, B. Simon, ‘Individuality and group formation: The role of independence and differentiation’, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol 81(3), p. 448-462, sep. 2001.

sturen en bepalen de begrijpelijkheid van iemands lichaam – dus letterlijk hoe iemand zich ge'draagt'.²⁹ Door eindeloze repetitie, herhaling, wordt het gedrag dat bij een bepaalde rol hoort, 'natuurlijk' – en kan het niet op commando veranderd worden zoals bij toneelspel wel het geval is.

Tijdens het gehoor met de IND moeten vluchtelingen de rol performen van iemand die niet alleen bescherming nodig heeft maar ook verdient. In het verhaal dat zij vertellen zullen zij de aspecten die dit doel dienen, benadrukken. Zij willen zorgen dat de interviewer hen herkent als iemand die in het plaatje past van iemand die thuis allerlei ontberingen heeft moeten doorstaan en dus 'echt' is. Hoe beter iemand begrijpt op welke manier verhalen moeten worden verteld om te worden gezien als kloppend en logisch, hoe meer kans iemand dus maakt dat diens verhaal geloofd wordt en dus bescherming krijgt.

Kennelijk vormen schuldgevoelens en problemen een soort bewijs (of minstens ondersteuning) voor het feit dat iemands seksuele gerichtheid inderdaad stabiel is.

3.1 Double bind

Een complicerende factor hierin is dat degenen die zover zijn gekomen dat ze daadwerkelijk worden gehoord door de IND, juist veel wilskracht en daadkracht nodig hebben gehad om aan te komen in Nederland, en het ook op het moment van het gehoor nodig hebben om dit zo goed mogelijk te doorstaan.³⁰ Uit persoonlijke gesprekken met lhbt-vluchtelingen weet ik dat velen zelfs trots voelen dat ze erin geslaagd zijn om die lange moeilijke weg af te leggen.

Filosofe Hannah Arendt, die als vluchteling in de VS woonde, beschrijft dit in *We Refugees* (1943) als een dilemma waarin zij haar identiteit probeert te bewaren terwijl ze zichzelf moet bewijzen als 'toekomstig burger' in plaats van een 'vijandige vreemdeling'. Zij moet hiertoe de indruk geven dat ze haar oude identiteit en taal afschudt, en haar verleden achter zich laat.³¹

Iemand die is gevlucht en asiel aanvraagt omdat hij/zij lhbt is, bevindt zich in een 'double bind'. Terwijl vluchtelingen hun overlevingskracht gebruiken, moeten zij hun kwetsbaarheid laten zien. Er wordt van hen verwacht vragen over hun seksuele oriëntatie en/of hun genderidentiteit te beantwoorden in een voor de interviewer geloofwaardig en samenhangend verhaal. Hierbij komt de 'opdracht' om de juiste rol van gevluchte lhbt te laten zien om asiel te verdienen.

De paradox rondom kwetsbaarheid versus zelfredzaamheid in combinatie met de achterdocht die vaak gevoeld wordt maakt het niet makkelijker. Jackson verwoordt dit als volgt: 'Not only do refugees struggle with a sense that language cannot do justice to their experience; the suspicions and indifference of administrators in both camps and countries of asylum reinforce this tragic sense of not only having lost one's autonomy and

homeland, but of having one's life story doubted or dismissed as a form of deceit.'³²

4. Casus: vragen IND onder de loep

In het volgende deel vestig ik de aandacht op de kant van het gehoor, de IND. Hiertoe analyseer ik de vragen uit een asielgehoor met gebruik van de hierboven beschreven theorie. Onderstaande analyse heb ik op 5 oktober 2017 gebruikt in een presentatie op de COC-conferentie over lhbt-vluchtelingen in Europa. De casus betreft een lesbische vrouw die vertelt dat ze in het land van herkomst is betrappt terwijl ze seks had met een andere vrouw en daarom is gevlucht. Haar zaak heeft een negatieve beschikking tot gevolg gehad.

Korte samenvatting: De vrouw belandde langzaam in een relatie met een meisje dat zes jaar ouder was op de middelbare school, waar zij beiden intern waren. Het oudere meisje nam haar onder haar hoede, en de vrouw sliep voortaan ook op haar slaapkamer in plaats van in de grote slaapzaal. De vrouw kreeg seksuele dromen over het oudere meisje, en op een dag kuste ze haar. Al snel zoende het oudere meisje haar terug, en ze hadden in het geheim een relatie, tot een klasgenootje haar verried bij haar halfbroers. Haar moeder beschermde haar niet maar stond toe dat de halfbroers haar twee jaar opsloten, drogeerden, mishandelden en verkrachtten. Daarna was ze 'genezen' en kwam via een omweg weer terecht bij haar oude liefde. Die was inmiddels getrouwd met een man, en hij betrapte hen samen in bed. Hij ging naar de politie maar voor hij terugkwam vluchtte zij en kwam zij via vrienden in Nederland terecht waar ze asiel aanvraagde.

De gehoor- en beslismedewerker van de IND besluit of een vluchteling mag blijven, en het gehoor vormt een belangrijke basis voor dit besluit. Om te begrijpen wat er gebeurt tijdens dit interview, waardoor de aanvraag afgewezen wordt, heb ik gekeken naar de vraagmethode van de interviewer. De analyse richt ik dus uitsluitend op de vragen die tijdens het interview gesteld worden, om te zien of er bepaalde patronen zichtbaar worden. Omdat het verhaal van de vluchteling af zou leiden laat ik de antwoorden weg: de focus ligt volledig en uitsluitend op de vragen. Ik heb gekozen voor het deel uit het gehoor dat specifiek gaat over seksuele oriëntatie en zelfacceptatie. De vragen zijn rechtstreeks overgenomen uit het verslag. Sommige woorden en delen zijn door mij *cursief* en **vet** gezet en worden gebruikt in de analyse erna.³³

Een eerste reeks vragen:

Seksuele oriëntatie

Wanneer werd u zich bewust van uw lesbische gevoelens?

Kunt u dat *moment* eens beschrijven?

Kunt u uitleggen hoe uw gevoelens **verschilden van gewone bewondering** voor een idool?

U spreekt niet over uw gevoelens. Kunt u het *moment* beschrijven waarop u wellicht ontdekte dat u lesbische gevoelens had?

29 Ibid. Het hier gebruikte citaat, p.x: '[L]et us remember that performativity does not just refer to explicit speech acts, but also to the reproduction of norms. Indeed, there is no reproduction of the social world that is not at the same time a reproduction of those norms that govern the intelligibility of the body in space and time.' (Eigenlijk zou de hele sociale wereld niet bestaan als deze niet tegelijkertijd de normen van die wereld *reproduceert*.)

30 De mogelijkheid die iemand heeft om zijn of haar vrije wil op een onafhankelijke manier uit te oefenen wordt in de sociale wetenschappen 'agency' genoemd.

31 M. Jackson, *The politics of storytelling: Variations on a theme by Hannah Arendt*, Copenhagen (DK): Museum Tusculanum Press, 2013. Citaat Hannah Arendt, p.15: 'the dilemma of preserving her own identity while proving herself to be a "prospective citizen" rather than "enemy alien" – giving the impression that she had sloughed off her previous identity and language, and left her past behind' (Arendt, 1943, 69-73)."

32 Ibid. (p. 106)

33 De verdere inhoud en sfeer tijdens het interview blijft hier buiten beschouwing omdat dit niet specifiek is voor lhbt-vluchtelingen.

Werd u nu *eerst verliefd* op haar, of kreeg u *eerst dromen* over haar?

Op welke wijze heeft u dat **ervaren**, dat u droomde over S.?

Wat vond u ervan dat u zo over S. droomde?

Het feit dat u zo droomde over S., vond u dat **normaal van uzelf?**

(Uit: gehoor IND, augustus 2016)

zijn geweest toen u bij uzelf ontdekte **dat u anders was**, dat u niet op mannen maar op vrouwen viel.

Kunt u dan eens beschrijven hoe u die gevoelens bij uzelf heeft ontdekt?

Bedoelt u met die dromen, de dromen over S.?

Waarom dacht u door deze dromen lesbisch te zijn?

Uw omgeving zegt niets over uw innerlijke gevoelens. Waarom dacht u, nadat u dromen over S. had gehad, lesbisch te zijn?

Wie tot de norm behoort en de macht heeft, bepaalt wie 'de ander' is.

Wat mij opvalt in deze vragen is dat de interviewer lijkt te vragen naar een antwoord of verhaal waaruit schuldgevoelens of anderszins problemen blijken, hier **vetgedrukt**. In *Fleeing Homophobia* lezen we dat lesbische, homo- en biseksuele aanvragers worden geacht op een bepaalde manier te hebben ontdekt en vervolgens zijn omgegaan met hun seksuele oriëntatie: er wordt van uitgegaan dat zij last hebben gehad van schuldgevoelens, dat hun seksuele oriëntatie stabiel is en dat zij hierover diepe gevoelens hebben.³⁴ Kennelijk vormen schuldgevoelens en problemen een soort bewijs (of minstens ondersteuning) voor het feit dat iemands seksuele gerichtheid inderdaad stabiel is. In de vragen hiernaar lijkt de interviewer te sturen op antwoorden die daarop duiden.

Nadat eerdere vragen nog redelijk open gesteld zijn, vind ik de vraag 'vond u dat normaal van uzelf?' ronduit sturen op perceptie van abnormaliteit van de aanvrager. Er spreekt een duidelijke verwachting uit dat aanvrager zichzelf inderdaad niet 'normaal' vindt. Hier kom ik later op terug.

Ook zien we vier vragen (*cursief*) gericht op een bepaald moment waarop respondenten zich bewust werd van haar niet-heteroseksuele oriëntatie. Het beseft van het hebben van een lesbische seksualiteit, moet kennelijk te herleiden zijn naar een bepaald moment dat iemand 'het' opeens weet, en dat daarna voortaan 'zo is'. Er wordt bijvoorbeeld niet gevraagd naar een fase, naar twijfel of gemengde gevoelens. Ook hieruit spreekt de assumptie dat seksuele oriëntatie stabiel is, en dat het, eenmaal beseft, helder en onomkeerbaar is.

De vragen naar problemen en een specifiek moment worden door elkaar gesteld, dit betekent dat deze zaken kennelijk sterk met elkaar te maken hebben. Doordat er een soort herhaling in de vragen zit, ontstaat sterk de indruk dat er achter die vragen een norm zit: de vluchteling wordt getoetst of zij hieraan voldoet.

Het interview gaat verder:

Vanaf wanneer had u vervolgens in het echte leven ook speciale gevoelens voor haar?

Het feit dat u niet kon wachten [haar een zoen te geven, JR], **betekent dat** dat u al langer speciale gevoelens voor haar had? U geeft inmiddels *drie verschillende momenten* waarop u voor het eerst lesbische gevoelens bij uzelf ontdekte. Kunt u aangeven *wanneer* u nu bij zelf ontdekte dat u niet op mannen maar op vrouwen valt?

Dat is nog geen antwoord op mijn vraag. Wat was nu het *moment* waarop u ontdekte dat u die lesbische gevoelens had?

Dat vraag ik ook niet. Ik vraag naar uw gevoelens. Ik kan me voorstellen dat het een **ingrijpend moment** in uw leven moet

Heeft u zelf deze ontdekking ook bij u gedaan?

Dat zijn *twee verschillende momenten*, uw ontdekking en acceptatie van lesbische gevoelens.

Wanneer ontdekte u dan uw lesbische gevoelens bij uzelf?

Was dat een opwelling of kwam dat voort uit de gevoelens die u had?

Nu zegt u dat u *toen* die gevoelens *al had*.

(Uit: gehoor IND, augustus 2016)

Er wordt aanhoudend gevraagd naar een specifiek moment waarop respondenten ontdekte dat ze lesbisch is, en verwacht wordt dat het 'ingrijpend' is om 'anders' te zijn. Dit bevestigt dat de interviewer door de vraagstechniek zoekt naar een specifiek narratief om te bepalen of dit verhaal geloofwaardig is. Door de toevoeging van de interviewer, dat dat twee verschillende momenten zijn, ontdekking en acceptatie, is nu helemaal duidelijk dat er sprake is van een script: dit móeten kennelijk twee momenten zijn, met daartussen een periode van schuldgevoelens en problemen (want de interviewer kan zich voorstellen dat het ingrijpend is). Het is blijkbaar zo onwaarschijnlijk dat deze gebeurtenissen samenvallen in één moment, dat het eigenlijk niet lijkt te 'mogen'.

Ook in het laatste fragment lijkt de interviewer verder te zoeken naar een specifieke manier van zelfacceptatie en het reflecteren hierop:

Heb ik goed begrepen uit uw verklaringen van voor de pauze dat u in het jaar ** verliefd werd op S. en dat u zo uw eigen lesbische gevoelens heeft ontdekt?

Wat vond u van uzelf, toen u ontdekte dat u verliefd werd op een meisje?

Afgezien van wat de omgeving ervan zou vinden, wat vond u van uzelf **van binnen**?

Dat heeft weer meer met uw omgeving te maken dan met uw **innerlijke gevoelens**. Was u daar misschien mee **in strijd**?

(Uit: gehoor IND augustus 2016)

Wederom is duidelijk te zien dat er gezocht wordt naar een bepaalde 'ontwikkeling' in het realiseren van de lesbische seksualiteit, en dat dit gepaard is gegaan met moeilijkheden, met strijd tegen de innerlijke gevoelens. Dit duidt erop dat de interviewer uitgaat van een bepaald narratief, een script waarlangs de vluchteling het verhaal dient te vertellen.

In bovenstaande fragmenten is te zien dat de interviewer aanhoudend zoekt naar een bepaalde reflectie op *hoe* respondenten haar verhaal heeft beleefd, en dat de antwoorden kennelijk niet bevredigend zijn. De nadruk die wordt gelegd op het nadenken over 'anders zijn', een mening hebben over de lesbische gevoelens, vragen of iemand het normaal vindt van zichzelf, de verwachting van een innerlijke strijd, zijn voorbeelden van 'othering'.

Othering is een proces waarbij tegenstellingen en verschillen worden geëxpliciteerd en versterkt, er wordt zowel duidelijk

34 S. Jansen, T. Spijkerboer, *Fleeing homophobia – Asylum Claims related to sexual orientation and gender identity in Europe*, Amsterdam: COC Nederland en Vrije Universiteit Amsterdam, 2011. Quote, p. 62: 'LGB applicants are presumed to have found out about and dealt with their sexual orientation in a particular way: they are presumed to have had feelings of guilt, to have a stable sexual orientation about which they have deep feelings'.

gemaakt wat de norm is als wat, wie, daar van afwijkt. Degene die tot de norm behoort en dus de macht heeft, bepaalt wie 'de ander' is. In Nederland bijvoorbeeld worden homoseksuele mannen 'geothered' door heteroseksuele mannen die degraderende grappen maken over homo's (manieren van bewegen, 'verwijfd' zijn, slecht voetbalspel laten zien is niet 'mannelijk'). Hierdoor profileren zij zichzelf sterk als hetero, als iemand die weet wat een 'echte man' is en hoe die zich hoort te gedragen. Het gevolg is dat degene die afwijkt niet alleen verschillend is maar ook ongelijk, ongelijkwaardig, inferieur.³⁵

In het interview vind ik de manier van vragen naar een mening over 'anders zijn', of iemand het 'normaal vindt', over verliefd worden op een meisje, en de sturende vraag naar een innerlijke strijd, hier op duiden. Het feit dat de vraag op verschillende manieren wordt gesteld, duidt erop dat de interviewer kennelijk – wederom – niet het 'passende' antwoord krijgt.

Deze vragen worden sterker doordat ze telkens, op een iets andere manier, worden herhaald. Naast 'othering' heeft dit nog een ander effect, namelijk 'shaming'. De schuldgevoelens en problemen waarnaar gevraagd wordt lijken zo vanzelfsprekend aanwezig te moeten zijn, dat het ook wel logisch zal zijn om ze te hebben. Dit betekent dat iemand zich niet alleen schuldig zou moeten voelen, maar het eigenlijk ook is. Eenzelfde mechanisme zien we bij slachtoffers van seksueel geweld: vaak wordt zo gehamerd op wat het slachtoffer verkeerd heeft gedaan of heeft nagelaten om het te voorkomen, dat schuld en schaamte bij het slachtoffer komt te liggen in plaats van bij de dader. Een slachtoffer raakt als het ware gevangen: of je voelt je inderdaad schuldig en de assumpties kloppen, of je voelt je niet schuldig en dat hoort kennelijk niet, je bent dus niet 'normaal' – wat weer een bron van schuld en schaamte kan zijn.

Dit leidt tot de complexe situatie dat een aanvrager enerzijds wordt ge-'othered' door de nadruk die wordt gelegd op hoe iemand 'anders' is. Niet alleen is de aanvrager verschillend van de interviewer en van de cultuur van het ontvangende land waar iemand asiel aanvraagt, ook in het land van herkomst vanwege diens andere seksualiteit/genderidentiteit. Tegelijkertijd wordt er gezocht naar herkenbaarheid, naar overeenkomsten met 'de' westerse lhbt als sociale groep, naar de juiste performance en het juiste script waarlangs iemands reflectie op ervaringen verteld worden.

Uit het interview worden verschillende patronen helder die ontstaan door het zoeken naar een specifieke manier van zelfrealisatie en acceptatie, van zelfreflectie en een bepaald script. Mijns inziens zijn deze patronen problematisch; in het volgende deel zal ik mijn kritiek koppelen aan theorie. Tijdens de Europese conferentie 'Out & Proud?' op 5 okt 2017 heb ik bovenstaande interviewvragen voorgelegd aan het aanwezige gezelschap.³⁶ Dit bestond onder anderen uit mensen met een juridische achtergrond en sociaal werkers die regelmatig lhbt-vluchtelingen bijstaan tijdens de interviews met de immigratiedienst van het betreffende land, en lhbt-vluchtelingen die in Nederland asiel hebben aangevraagd. Er waren in ieder geval ook mensen uit Duitsland, Denemarken, Zweden, Engeland, Frankrijk, Spanje en Italië. Uit hun reacties bleek dat deze vragen erg veel lijken op de vragen die in hun land ook worden gesteld, soms letterlijk. Ook de lhbt-vluchtelingen gaven blijk van herkenning met hoe hun eigen interview met de IND was verlopen.

Het interview dat hier is gebruikt om te onderzoeken wat er gebeurt lijkt model te kunnen staan voor hoe in Europa op dit moment wordt onderzocht of verhalen van mensen die claimen lhbt te zijn, geloofwaardig zijn.

5. Homonormatief script: een westers model

Uit de hierboven beschreven analyse komen verschillende patronen in de vraagmethode naar voren die mogelijk ten grondslag liggen aan de afwijzing van lhbt-asielzoekers. Deze patronen duiden op al dan niet bewuste assumpties van de interviewer. Om tot een conclusie te komen koppel ik deze bevindingen aan de al eerder beschreven theorie over narrativiteit en performativiteit, daarbij gebruik makend van kritiek uit post-koloniale theorie.

Het ingewikkelde is dat 'documentair bewijs' in de vorm van foto's (in de praktijk: van seksuele handelingen), lidmaatschappen van lhbt organisatie(s), en medische verklaringen (over iemands seksuele of genderidentiteit), op papier niet zijn toegestaan in de besluitvorming van de IND.³⁷ Hierdoor ligt de focus tijdens het gehoor dus zwaar op het persoonlijke proces van hoe iemand zichzelf heeft ontdekt als niet-heteroseksueel, en het zelfacceptatieproces dat hierna volgde. Dit doet denken aan hoe de laatste (tientallen) jaren in Nederland en andere westerse landen over homoseksualiteit gedacht en gepraat wordt in termen van 'coming out'.

'Coming out' is een narratief rondom zelfrealisatie, zelfacceptatie, en dit delen met de sociale omgeving. Dit is niet alleen in de westerse lhbt-beweging mainstream geworden, maar ook in de rest van de Nederlandse maatschappij, tot aan programma's als 'Uit de kast' en 'Hij is een Zij' toe; 'iedereen weet' inmiddels hoe dat gaat.

De manier waarop in bovenstaand interview wordt gezocht naar een script onthult dat de vluchteling moet voldoen aan een bepaalde norm, zowel wat betreft inhoud van het verhaal, als de manier waarop iemand vertelt over zichzelf. Deze norm heeft specifiek te maken met het feit dat deze vluchteling lhbt is, of zegt te zijn.

In de interviews volgt een geloofwaardig verhaal een script dat 'wij' als westerling, een 'normaal' verhaal vinden voor iemand die homoseksueel of lesbisch is: dit wordt 'homonormativiteit' genoemd. Deze norm is onderdeel van zowel Euro-Amerikaanse queer studies als westerse lhbt-emancipatiebewegingen. Bruikbaar in een door meerdere critici gemaakte analyse is dat het 'coming out narratief' – waarnaar ook gezocht wordt in bovenstaand interview – een typisch westers ontwikkelingsnarratief volgt.³⁸ Er wordt dus teveel van uitgegaan dat iedereen die lhbt is, op eenzelfde manier een persoonlijke ontwikkeling doormaakt op het gebied van gender en seksualiteit als lhbt-mensen in het westen. Als iemand haar of zijn ervaringen niet op die manier kan vertellen, dus te ver afwijkt van een geloofwaardig coming out narratief, dan is het verhaal niet geloofwaardig. Door de westerse manier van kijken naar seksualiteit worden niet-westerse manieren van denken en beleven

35 S.Q. Jensen, 'Othering, identity formation and agency', *Qualitative Studies* 2011, nr. 2(2): p. 63-78.

36 COC Nederland, 'Conference: Out & Proud? LGBTI Asylum in Europe', 2017 (<https://www.coc.nl/asylum-conference>).

37 In de praktijk blijkt dat de IND soms expliciet vraagt naar documentatie waaruit blijkt dat aanvrager actief contact heeft met Nederlandse lhbt-organisaties in de vorm van lidmaatschappen, foto's, trein- en toegangkaartjes voor evenementen ed.

38 Z. Pecic, *Queer Narratives of the Caribbean Diaspora: Exploring Tactics*, New York: Palgrave Macmillan, 2013.

gereduceerd tot 'ongeciviliseerd'.³⁹ Ook uit onderzoek naar achterliggende assumpties van rechters (in asielzaken) blijkt de behoefte aan herkenbare manieren van zichzelf presenteren en emoties uiten.⁴⁰

Hieruit volgt normatieve kritiek die voor deze situatie interessant is: door deze manier van denken ontstaan ideeën en categorieën die universeel geldend lijken te zijn, en die eigenlijk een westerse norm opleggen aan niet-westerse seksualiteiten.⁴¹

De aanwijzing uit de instructie van de IND om vooral te vragen naar hoe de aanvrager zijn of haar seksuele oriëntatie heeft ontdekt en ervaren, is intercultureel gezien zeer problematisch.

Samenvattend: de lhbtv aanvrager zal proberen zich zo geloofwaardig als mogelijk te presenteren, om zo goed mogelijk 'beschermenswaardig' te zijn en dus verblijfsstatus te krijgen. Velen spraken nooit eerder zo openlijk over hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Naast de onwennigheid om zaken te benoemen, ontbreekt het velen ook aan woorden hiervoor.

Het verhaal dat ontstaat door al dan niet samenhangende antwoorden, beoordelen op geloofwaardigheid, heeft als risico dat een aanvrager meer wordt beoordeeld op eloquentie en intellectuele ontwikkeling, op gelijkenis met westerse vertelpatronen over coming out, dan op het eerlijk vertellen over een vluchtreden. De aanwijzing uit *Fleeing Homophobia* die in de instructie van de IND terechtkwam, om vooral te vragen naar hoe de aanvrager zijn/haar seksuele oriëntatie heeft ontdekt en ervaren, is intercultureel gezien dus zeer problematisch.⁴²

Mijns inziens zijn hoor- en beslismedewerkes van de IND zich onvoldoende bewust van enerzijds hun onbewuste beelden (en dus verwachtingen) van lhbtv mensen, en anderzijds van de hierboven beschreven problemen met betrekking tot performativiteit, dus de double bind van kwetsbaarheid vs. zelfredzaamheid.

De assumpties die blijken uit de vraagmethode, duiden op een onkritische, eurocentrische, universalistische benadering door de IND van de lhbtv-vluchteling. Vragen naar problemen, innerlijke strijd omdat je anders bent, is typisch voor een westers ontwikkelingsmodel. Het lijkt niet alleen niet efficiënt om iemand langs deze meetlat te leggen, maar ook niet eerlijk.

6 Een gegronde vrees voor vervolging

Wanneer is iemands vrees voor vervolging gegrond? Zoekende naar wat dan de doorslag zou kunnen geven om iemand al dan niet te geloven, sluit ik af met een vraag en een voorzichtige hypothese.

Westerse assumpties over wat het betekent om 'gay' (lhbtv) te

zijn komen deels voort uit westerse queer theory, zorgen voor homonormativiteit, en zijn nooit bevraagd op hun universaliteit. Het feit dat IND-interviewers worden geacht niet uit te gaan van stereotypen is mooi, maar hen is eigenlijk onvoldoende alternatief geboden.

Homofobie in niet-westerse landen lijkt eenvormig vanuit westers perspectief. Het algemene beeld van andere culturen is dat deze vaak onderontwikkeld zijn, achterlopen op ons, op sommige gebieden zelfs barbaars zijn. Deze westerse manier van kijken naar en denken over 'de ander' reduceert deze tot het hebben van enkele, simpele eigenschappen. Deze zijn soms beangstigend omdat de culturen van deze mensen worden gezien als primitief, ongeciviliseerd. Vooral dit laatste wordt versterkt door hoe bijvoorbeeld in de media breed wordt uitgemeten hoe mensen lijden onder vreselijke straffen als zij homo-seksueel blijken te zijn, of hiervan verdacht worden. We lezen en zien hoe zij worden verstoten door familie, over foltering, gevangenisstraf en hoe zij soms op gruwelijke manieren worden gedood. Vanuit Nederlands perspectief zijn dit waarlijk afschuwelijke praktijken waarvan we ons hier niet voor kunnen stellen dat je daarvoor moet vrezen om iets simpels als liefde voor iemand van hetzelfde geslacht, of als je er niet uitziet als een standaard man of een vrouw.

Gevraagd naar hun toekomstperspectief wanneer zij teruggestuurd zouden worden, wordt het antwoord van de aanvrager vergeleken met wat de interviewer verwacht dat het meeste angst aan zou jagen. Dit beeld wordt geprojecteerd op de vluchteling, wiens antwoord niet altijd aan het schrikbeeld voldoet. In het interview dat ik hierboven heb gebruikt, lees ik antwoorden die alleen indirect refereren aan het beeld van de agressieve intolerantie die ik ken uit de media, en die ook niet expliciet teruggrijpen op het geenszins zachtzinnige verhaal van haar eigen leven.

Jansen en Spijkerboer geven aan dat ontwijkende antwoorden vaak worden gezien als ongeloofwaardig. In zijn vrij recente proefschrift stelt Giametta: 'The individual experience of the sexual minority asylum seeker or refugee is located within a set of discourses that privileges suffering and trauma, which become the most potent narrative basis to claim the right for protection.'⁴³ Al eerder is er kritisch geschreven over hoe geloofwaardigheid afhangt van de assumptie dat mensen handelen

39 Ibid. Quote, p.12: 'Particularly within the discourses of what constitutes "gay" identity, we find the homonormativity of certain strands of Euro-American queer studies that privilege White male subjectivity whilst relegating the non-White racialized subject to the periphery of modern sexuality.' (In het discours over wat de "gay" identiteit constitueert vinden we de homonormativiteit uit sommige Euro-Amerikaanse queer studies die ten koste van het niet-witte subject, de witte mannelijke subjectiviteit privilegieert en hiermee het geracialiseerde subject positioneert aan de rand van moderne seksualiteit).

40 J. Herlihy, K. Gleeson, S. Turner, 'What Assumptions about Human Behaviour Underlie Asylum Judgments?' *International Journal of Refugee Law*, Vol.22 (3), 2010. Quote, p. 359: 'The genuine appellant is "assumed to know what they need to do to satisfy the asylum process, to know how to present themselves and any documentary evidence appropriately and to express emotion in a recognizable fashion.'

41 Ibid. Quote, p. 12-13: 'Indeed, the teleological, Western-centred developmental narrative of coming out and recognizing one's homosexuality places other forms of non-gay identity at the fringes of "civilized" sexuality. The Euro-Americanness of queer theory, with its focus on the White bourgeois assumptions and the transnational lesbian and gay movement, needs to incorporate a critique of its own universalizing categories if it is not to replicate the neo-colonizing assumptions in relation to non-Western sexual practices.'

42 S. Jansen, T. Spijkerboer, *Fleeing homophobia – Asylum Claims related to sexual orientation and gender identity in Europe*, Amsterdam: COC Nederland en Vrije Universiteit Amsterdam, 2011. Quote, p.48: 'Enquiries as to the applicant's realization and experience of sexual identity rather than a detailed questioning of sexual acts may more accurately assist in assessing the applicant's credibility.'

43 C. Giametta, *The Sexual Politics of Asylum: Lived Experiences of Sexual Minority Asylum Seekers and Refugees in the UK*, London: London Metropolitan University, 2014.

conform hun angst, dat men dan rationele beslissingen neemt en keuzes maakt.⁴⁴

Mijn hypothese is dan dat als een vluchteling niet de angst vertoont die je zou verwachten van iemand die 'echt' homo-seksueel, lesbisch, biseksueel, transgender is of een intersekse conditie heeft en die komt uit een land waar je op een vreselijke manier wordt behandeld, dan is deze vluchteling niet 'bang genoeg'. Een gebrek aan angst voor wat zou gebeuren werkt ondermijnend voor de eerder vertelde vluchtreden, en dus voor de geloofwaardigheid als een 'echte' lhbt. Vooral degenen met veel agency, die zich juist gesterkt voelen door het hebben doorstaan van alles waarvoor zij zijn vertrokken, zullen op dit moment in het interview misschien onvoldoende de kwetsbaarheid en angst performen die passend lijken in deze situatie. Ik vraag mij dus af of er in de interviews een onuitgesproken, wellicht onbewuste behoefte is aan een 'angst narratief' dat de doorslag kan geven in het geloven van iemands seksuele oriëntatie of genderidentiteit.

7. Tot besluit

Vooralsnog constateer ik een probleem met veel dimensies. Hoe kan iemand aannemelijk maken dat zij of hij *echt* lhbt is? Op veel plekken in de wereld doen mensen juist hun best om te laten zien dat ze hetero zijn, dat ze heus normaal zijn, echte mannen en vrouwen. Hou je dit niet meer vol, word je betrappt waardoor de leugen niet meer vol te houden is en zijn de consequenties te groot, dan sla je op de vlucht. Alles wat je jaren hebt verborgen en ontkend, moet opeens voor het voetlicht gebracht

worden, in een helder en coherent verhaal met duidelijke data, namen, gebeurtenissen.

Het rapport *Fleeing Homophobia* heeft geleid tot een verbetering in de zoektocht naar bewijs, maar heeft helaas ook voor nieuwe onvoorziene problemen gezorgd. De vluchteling die stelt lhbt te zijn wordt afgemeten aan een normatief beeld dat in ieder geval deels is gebaseerd op impliciete beelden van 'de' homo. Iemand moet van een stabiele lhbt-identiteit blijk geven, er moet in ieder geval schuld en problematisering in het verhaal zitten. Ik zie te weinig ruimte voor diversiteit binnen de groep lhbt-vluchtelingen, er is bijvoorbeeld geen ruimte voor opluchting, blijdschap, trots; een aantal mensen zal er niet in slagen om de 'juiste' lhbt-vluchteling te 'performen'. Daarbij vraag ik me af of er onbewust behoefte is aan een angst-narratief, en of dit de doorslag geeft om iemand al dan niet te geloven.

Inmiddels lijkt de situatie in Nederland er niet beter op te worden: het nieuwe kabinet wil rechtsbijstand voor asielzoekers uitstellen tot ná een eerste afwijzing.⁴⁵ Het zal niet verbazen dat dit m.i. zeer problematisch is. Culturele verschillen in zelfverhalen en het feit dat iemand opeens moet praten over het taboeonderwerp dat seksuele en genderidentiteit meestal is, maken het onmogelijk dat 'asielzoekers zuiver de procedure ingaan', zoals Kamerlid Azmani stelt.⁴⁶ Zuiverheid is geen objectieve waarde, en er wordt afbreuk gedaan aan de als positief geëvalueerde zorgvuldigheid precies dóór de vroeg aanwezige en continue rechtsbijstand. De vluchtelingen zullen vaker worden afgewezen en dus uitgezet, terwijl op papier lijkt dat zij op een eerlijke manier zijn beoordeeld in hun verhaal. Deze maatregel zal dus eerder tot gevolg hebben dat zoveel mogelijk mensen worden uitgezet die bescherming verdienen, dan dat wordt voldaan aan het Vluchtelingenverdrag.

44 J. Herlihy, K. Gleeson, S. Turner, 'What Assumptions about Human Behaviour Underlie Asylum Judgments?' *International Journal of Refugee Law*, Vol.22 (3), 2010. Quote, p.358: 'Credible individuals were assumed to act in accordance with their fears – assumptions that people behave "rationally" in the face of danger. This begs the question of whose rationality is applied.'

45 M. Reneman, 'Regeerakkoord: beperking rechtsbijstand aan asielzoekers', 12 okt. 2017 (<http://verblijfblog.nl/?p=2384>).

46 Nieuwsuur, 'Minder rechtsbijstand voor asielzoekers heeft averechts effect', 28 okt. 2017 (<http://bit.ly/2sxwfOw>).

Dunya Veenhof

Contact: dunyaveenhof@gmail.com

Conclusie en aanvullend advies naar aanleiding van het masteronderzoek voor de master Conflict Resolution and Governance van de Universiteit van Amsterdam:

Not gay enough: de relatie tussen verwachtingen en uitingen van de seksuele identiteit van LHBT-vluchtelingen bij het creëren van toegang in de Nederlandse asielprocedure

Conclusie onderzoek

Dit onderzoek probeerde te begrijpen hoe de verwachtingen van de IND en uitvinden van de seksuele identiteit van LHBT-vluchtelingen zich tot elkaar verhouden bij het toegang creëren in de Nederlandse asielprocedure. Hiervoor zijn zes LHBT-vluchtelingen geïnterviewd, vier asieladvocaten die LHBT-vluchtelingen regelmatig bijstaan en vier vrijwilligers of werknemers van belangenorganisaties die zich ook specifiek inzetten voor LHBT-vluchtelingen. Daarnaast zijn de Werkinstructie 2015/9 en vijf rechtszaken geanalyseerd. Terwijl de IND verwacht dat seksualiteit tot op zekere hoogte universeel is, wordt het duidelijk dat het enige universeel aan seksualiteit is dat het onderhevig is aan machtsrelaties. Deze machtsrelaties beïnvloeden niet alleen de mogelijkheden tot het praktiseren van een bepaalde seksualiteit, het beïnvloedt zelf hoe mensen hun eigen seksualiteit zien en hoe het zich manifesteert in gedrag en identiteit. Om deze relatie te begrijpen zijn er drie sub vragen gesteld. Ten eerste werd het duidelijk welke normen aanwezig zijn in de verwachtingen van de IND rondom seksualiteit. Opvolgend was een analyse over hoe LHBT-vluchtelingen en de IND deze normen reproduceren in de asielprocedure. Dit liet zien wiens macht werd gereproduceerd door deze aanwezige normen. In dit onderzoek is het duidelijk geworden dat de verwachtingen en uitingen kan de seksualiteit van LHBT-vluchtelingen elkaar beïnvloeden, maar dat de verwachtingen meer invloed hebben over de expressie van seksuele identiteit dan andersom bij het verkrijgen van toegang in de asielprocedure. De LHBT-vluchtelingen reproduceren daardoor de macht van de asielprocedure zelf.

De asielprocedure is gebaseerd op de ervaringen van LHBT-vluchtelingen, door zich te baseren op een onderzoek van het COC, van LaViolette en op de richtlijnen van de UNHCR. Echter, door het bureaucratiseren van de verwachtingen, produceert de IND bepaald soort normen over hoe seksualiteit zou moeten zijn. Foucault voerde aan dat seksuele voorkeuren worden gecreëerd in de relatie tussen instellingen en het individu. De IND produceert het idee van het bestaan van een echte of geloofwaardige seksuele identiteit. Het denken dat seksualiteit een identiteit is, in plaats van seksualiteit zien als bepaald gedrag, zijn wortels in de beweging voor homorechten, zoals Epstein betoogde. Dit heeft ook geleid tot het idee dat mensen rechten claimen op basis van hun seksuele identiteit. In de praktijk wordt seksualiteit echter door sommige LHBT-vluchtelingen ervaren als gedrag en niet als seksuele identiteit. Dit maakt het voor hen problematisch om een geloofwaardige uitspraken te doen over een proces van bewustzijn, een innerlijke strijd en zelfacceptatie, omdat deze allemaal veronderstellen dat seksualiteit als een deel van een identiteit wordt gezien. Seks is zelfs volledig uitgesloten van de geloofwaardigheidsbeoordeling, wat op zichzelf ook het gebrek aan acceptatie voor homoseksuele handelingen versterkt, zoals Rubin al beweerde. Het proces van bewustwording verwacht dat LHBT-vluchtelingen op een herkenbaar moment zich bewust worden van een vaste seksualiteit. De verwachting van het bewustzijnsproces dat seksualiteit als een vaste identiteit ziet, is controversieel. Butler toonde aan dat seksualiteit is gecreëerd is in sociale interactie en daarom zowel kan voelen als iets dat zich continu ontwikkelt en als

iets statisch en inherent aan de zelf. Daarnaast verwacht de IND dat vluchtelingen zich bewust zijn van de politieke en culturele omstandigheden en dat ze hun seksualiteit openbaar wilden of hebben gemaakt. Verwachten dat LHBT-vluchtelingen de behoefte voelen om hun seksualiteit openbaar te maken, komt voort uit het patroon van witte homoseksuele mannen waar 'uit de kast komen' een norm is. Hierbij wordt een identiteit geclaimd die 'anders maar gelijk' is, in plaats van dat deze andere seksualiteit normen over seksualiteit in het algemeen aanvecht. Deze 'homonormativiteit' verzwakt heteronormativiteit niet, omdat dit homoseksualiteit construeert als een parallel ten opzichte van heteroseksualiteit.

Fassin liet zien hoe sommige mensen alleen recht op toegang krijgen in de asielprocedure wanneer ze lijden door een ongeneselijke ziekte. Dit reproduceert machtsverhoudingen van iemand die lijdt en iemand die redt. In dit proces wordt daarnaast de lijdende gereduceerd tot een lijdend subject, in plaats van iemand met *agency*. Zoals Miller betoogde, kan dit verband houden met het verlenen van toegang tot asiel aan LHBT-vluchtelingen die passen binnen de seksuele normen van een land, omdat ze het systeem niet betwisten. Dit betekent dat alleen de 'juiste' vorm van seksualiteit wordt toegelaten. De asielprocedure laat niet alleen normen over seksualiteit zien, maar versterkt ook heteroseksuele normen van de natiestaat. Homonationalisme, het nationalistische equivalent van homonormativiteit, maakt dat staten andere landen veroordelen omdat ze homoseksualiteit niet accepteren, terwijl ze tegelijkertijd slechts een specifieke vorm van homoseksualiteit accepteren. Wanneer er van LHBT-vluchtelingen wordt verwacht dat er een innerlijke strijd aanwezig zal zijn, wordt het idee gereproduceerd dat andere landen 'onderontwikkeld' zijn en LHBT-vluchtelingen laten lijden, terwijl in Nederland de vluchtelingen eindelijk veilig zijn. De IND verwacht dat LHBT-vluchtelingen naar bevrijding zoeken in plaats van naar veiligheid. Dit overschaduwet het feit dat minderheidsgroepen met een niet-reguliere seksualiteit lijden onder verschillende vormen van uitsluiting in Nederland, iets wat theorie over intersectionaliteit helpt te begrijpen. Via de asielprocedure wordt de kracht van heteronormativiteit feitelijk gereproduceerd in plaats van betwist.

In plaats van een vorm van verzet te zijn, reproduceren de LHBT-vluchtelingen normen in de asielprocedure. Mensen die werken met LHBT-vluchtelingen vormen hun seksualiteit om als geloofwaardig over te komen. Ze lopen met de LHBT-vluchtelingen de Werkinstructie 2015/9 door om het verhaal over hun seksualiteit te vormen naar de verwachtingen van de IND. Bovendien was het meest gebruikelijke advies om het verhaal lineair te vertellen en met anderen te oefenen. Niet alleen wordt hun seksualiteit gevormd volgens de verwachtingen, ze worden hierdoor ook indirect gedwongen om hun seksualiteit openbaar te maken en hun seksuele gedrag als seksuele identiteit te claimen. Een van de respondenten zei in zijn interview het volgende: *It's a bit like you have to sell your trauma and that is not something nice. I know before they tried to prove it by pictures or movies or something and this is better than that, but it is still kind of the same in a different way.* Hiermee bedoelt hij dat ondanks dat de procedure seksualiteit niet meer op een manier test waar slechts wordt gekeken naar de reactie van het lichaam op seksuele video's en foto's, er nog steeds weinig *agency* of keuzevrijheid is voor de LHBT-vluchteling. Hij kon niet kiezen waar het gesprek over ging en er werd over hem besloten of hij wel geloofwaardig was. LHBT-vluchtelingen missen de macht over hun seksualiteit in de procedure, omdat zij hun seksualiteit als een seksuele identiteit moeten uitvoeren om deel uit te maken van de Nederlandse samenleving. Daarnaast wordt in de procedure het idee van de lijdende seksuele identiteit uitvergroot om toegang te krijgen in de asielprocedure. Als de vluchtelingen verklaren dat ze zichzelf accepteren, wordt dit namelijk als ongeloofwaardig gezien. Hierdoor heeft de IND niet alleen verwachtingen over het juiste soort homo's, die uit de kast komen en een liefdesleven willen opbouwen, maar ook een soort homo die leed doordat hij zichzelf niet kon zijn en nu naar bevrijding zoekt. Dit betekent niet dat deze nieuwe rol iets is dat iemand als een kledingstuk kan uitdoen, deze manier van naar hun seksualiteit

kijken wordt getransformeerd tijdens de asielprocedure. Dit maakt de procedure zowel problematisch, aangezien er geen ware seksualiteit is, als blind voor zijn eigen macht die seksualiteit vormt tot wat ze willen zien, wat hun systeem legitimeert.

Aanbevelingen voor het verbeteren van beleid

Het blijft ingewikkeld om een functionele en respectvolle asielprocedure te creëren, aangezien dit onderzoek liet zien dat seksualiteit eigenlijk niet te testen is. Echter, er zijn praktische verbeteringen voor de asielprocedure nodig, want zolang er noodzaak is voor asielaanvragen, is er behoefte aan een asielprocedure. Tijdens dit onderzoek zijn alle respondenten gevraagd hoe zij de procedure zouden verbeteren. De resultaten van deze vraag vormen een waardevolle verzameling van verschillende ideeën en verbeteringen van een groep deskundigen. Dit heeft, samen met de aanvullende kennis van de onderzoeker, geleid tot de volgende vier aanbevelingspunten.

1. Behandel mensen als mensen in plaats van getallen. Dit was een suggestie die vaak naar voren kwam en verwijst naar de LHBT-vluchteling toestaan de regie in handen te nemen om zijn of haar verhaal te vertellen, in plaats van krampachtig vast te houden aan de strikte verwachtingen van de Werkinstructie 2015/9. De voorgestelde thema's in de Werkinstructie 2015/9 zijn niet onjuist, maar het behandelen alsof ze een vaste standaard zijn komt niet overeen met de realiteit. De IND zou hun verwachtingen moeten aanpassen op basis van waartoe het individu in staat is te vertellen. Niet iedereen is in staat tot uitgebreide zelfreflectie. Niet iedere persoon kan even gemakkelijk uitgebreid vertellen en heeft tijd of aanmoediging nodig. Bij aanwezig trauma kan het zijn dat dit de persoon beperkt in het spreken over bepaalde thema's. Als verwachtingen over het proces van bewustzijn, innerlijke strijd en zelfacceptatie niet aanwezig zijn, kan het mogelijk zijn dat er in verschillende vormen toch indirect over verklaard is, of het kan zijn dat ze daadwerkelijk niet aanwezig zijn. Laat de persoon zijn of haar verhaal vertellen op zijn of haar eigen voorwaarden. Als seksuele ervaringen belangrijk zijn voor hun seksualiteit, terwijl ze zich ervan bewust zijn dat ze hier niet verplicht over zijn te verklaren, laat ze het dan toch vertellen. En als laatste: respecteer de aanwezigheid van inconsistenties, want seksualiteit is een proces van ontwikkeling en geen vaste identiteit.

2. Weeg de sociale omstandigheden meer mee. Seksualiteit wordt gecreëerd in relatie tot elkaar. Op dit moment hebben brieven van relaties, vrienden en familie of organisaties nauwelijks zwaarte in de procedure. Dit zou echter wel een waardevolle toevoeging kunnen zijn, maar geen vereiste. Berichten en whatsapp gesprekken van relaties, een Grindr-app of brieven van familie en vrienden kunnen een vorm van bewijs zijn en worden gebruikt om bepaalde onderwerpen te bespreken. Daarnaast zijn de brieven van LHBT-organisaties wel degelijk van belang. Naar alle waarschijnlijkheid zullen LHBT-organisaties alleen mensen ondersteunen als er sterke aanwijzingen zijn dat de persoon echt LHBT is. Liegen voor iemand bedreigt hun eigen geloofwaardigheid die ze nodig hebben om degenen die het nodig hebben te beschermen. Ten slotte ziet het COA dagelijks LHBT-vluchtelingen en zijn soms zelfs getraind in het herkennen van LHBT-vluchtelingen om hen ondersteuning te bieden. Ze bieden kamers aan koppels van hetzelfde geslacht of geven toestemming om elkaar in verschillende AZC's te bezoeken. Als overheidsorgaan biedt het COA gewoonlijk geen bewijs. Deze

dagelijkse kennis is echter waardevol, omdat het een extra perspectief kan geven op de schaarse uren die de IND heeft om de seksualiteit te beoordelen. Merk op dat deze vormen van bewijs niet noodzakelijk moeten worden voor de geloofwaardigheid en dat het ontbreken hiervan niet een beslissing negatief moet beïnvloeden. Het helpt om een vollediger beeld te krijgen van iemands leven als aanvulling op de interviews, maar niet alle LHBT-vluchtelingen zullen dit soort bewijs kunnen leveren.

3. Creëer een *safe space* tijdens de interviews. Het blijkt dat niet alle IND-functionarissen en vertalers zich volledig bewust zijn van bewuste en onbewuste vooroordelen. Sommigen hebben meer persoonlijke ervaring of meer talent voor het praten over gevoelige onderwerpen. Niet-begeleide minderjarigen hebben gespecialiseerde officieren. Overweeg daarom een gespecialiseerd team. Voor LHBT-vluchtelingen is dit lastig doordat de seksualiteit mogelijk pas later opkomt tijdens een interview. Als het omwille van organisatorische redenen niet mogelijk is om een gespecialiseerd team te hebben, zorg er dan voor dat iedereen volledig is voorbereid om dit soort interviews te kunnen doen. De IND moet zich bewust zijn van onbewuste vooringenomenheid en moet trachten deze te beperken door hun personeel beter te trainen en te bedenken dat sommigen niet volledig geschikt zijn om met dergelijke gevoelige en moeilijke onderwerpen te werken. Het stellen van de vraag of de persoon tevreden was met het interview zal naar alle waarschijnlijkheid niet leiden tot eerlijke antwoorden, dus overweeg andere een alternatieve methode om dit antwoord te achterhalen. Dit punt heeft ook betrekking op de vertalers.

4. Zorgen voor de veiligheid van LHBT-vluchtelingen in AZC's. Ten slotte zijn er kwesties waar alle vluchtelingen onder lijden die moeten worden aangepakt. Geestelijke gezondheidsproblemen vormen een serieus probleem en beïnvloeden het vermogen om een samenhangend verhaal te vertellen. De IND moet er zich van bewust zijn dat bij de beoordeling van de consistentie van een verhaal, geestelijke gezondheidszorg niet breed beschikbaar zijn voor vluchtelingen. Bovendien beïnvloeden verveling, de onzekerheid van het constante wachten zonder deadline en het verhuizen tussen AZC's het gevoel van veiligheid voor alle vluchtelingen, wat de mogelijkheid om interviews te doen kan beïnvloeden. Vooral LHBT-vluchtelingen lijden onder een dubbele last. Vanwege deze problemen in AZC's, wordt agressie uitgeoefend naar de zwakste groep. In veel gevallen zijn dit LHBT-vluchtelingen. Pesten en zelf fysiek geweld komt veelvuldig voor en beïnvloedt de perceptie van veiligheid en het vermogen om interviews af te nemen. LHBT-vluchtelingen voelen zich continu onveilig, zelf bij overheidsinstanties.